

Ikt. sz.: MGB-41/12-6/2021.

MGB-7/2021. sz. ülés
(MGB-40/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottságának**
2021. október 7-én, csütörtökön 10 óra 03 perckor
a 80. OMÉK-on
(Hungexpo Budapesti Vásárközpont C pavilon F1-es konferenciaterem,
1101 Budapest, Albertirsai út 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Dr. Nagy István miniszter úr köszöntője</i>	5
<i>Dr. Nagy István köszöntője</i>	5
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	10
<i>Tájékoztató az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállításról</i>	16
<i>Kovács Zoltán tájékoztatója</i>	16
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	18
<i>Tájékoztató a zöldség-gyümölcs ágazat aktuális kérdéseiről</i>	21
<i>Dr. Apáti Ferenc tájékoztatója</i>	21
<i>Hozzászólások, kérdések, válaszok</i>	26
<i>Tájékoztató a magyar állattenyésztés lehetőségeiről</i>	29
<i>Zászlós Tibor tájékoztatója</i>	29
<i>Hozzászólás, kérdések, válaszok</i>	33
<i>Tájékoztató az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásárról</i>	34
<i>Ondré Péter tájékoztatója</i>	34
<i>Hozzászólás, reflexió</i>	36
<i>Egyebek</i>	37
<i>Az ülés berekesztése</i>	37

Napirendi javaslat

1. Dr. Nagy István miniszter úr köszöntője
2. Tájékoztató az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállításról
Meghívott előadó:
Dr. Kovács Zoltán, nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkár
3. Tájékoztató a zöldség-gyümölcs ágazat aktuális kérdéseiről
Meghívott előadó:
dr. Apáti Ferenc, a Fruitveb Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács elnöke
4. Tájékoztató az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásárról
Meghívott előadó:
Ondré Péter, az Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója
5. Tájékoztató a magyar állattenyésztés lehetőségeiről
Meghívott előadó:
Zászlós Tibor, a Magyar Állattenyésztők Szövetsége elnöke
6. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Font Sándor (Fidesz), a bizottság elnöke

Magyar Zoltán (Jobbik), a bizottság alelnöke
Horváth István (Fidesz)
Pócs János (Fidesz)
Dr. Steinmetz Ádám (Jobbik)
Csárdi Antal (LMP)
Dr. Apáti István (független)

Helyettesítési megbízást adott

Czerván György (Fidesz) Font Sándornak (Fidesz)
Dr. Fazekas Sándor (Fidesz) Horváth Istvánnak (Fidesz)
Gyórfy Balázs (Fidesz) Pócs Jánosnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Vásárhelyi Pál bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Nagy István agrárminiszter
Dr. Kovács Zoltán államtitkár (Miniszterelnöki Kabinetiroda)
Dr. Apáti Ferenc elnök (Fruitveb Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács)
Ondré Péter ügyvezető igazgató (Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.)
Zászlós Tibor elnök (Magyar Állattenyésztők Szövetsége)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 03 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait a 80. OMÉK kiállításon, a megnyitó ünnepség előtt. Szokásunknak megfelelően kihelyezett bizottsági ülést szoktunk ilyenkor tartani, és ezen alkalomból nagy szeretettel köszöntöm Nagy István miniszter urat, aki az egyik napirendi pont előadója is lesz, és külön köszönetemet szeretném kifejezni a mi szervező kollégáink nevében is Ondré Péter úr, az AMC igazgatója felé, akik itt a házigazdák és a mi rendezvényünknek, ülésünknek is helyet biztosító szervezők voltak. Itt az OMÉK területén elég jelentős átalakulások vannak, épületek építése és minden történt, és mégis idetaláltunk, tehát ez egy jó dolog, jó volt az előkészület, bár vannak néhányan, akik még keresik a helyet - a bizottság tagjaira utalok, akik az utolsó pillanatban jelezték, hogy mégsem biztos, hogy ide fognak tudni érni, amit nagyon sajnálok, mert mindig jó hangulatú a kihelyezett bizottsági ülésünk az ünnepi alkalom miatt és az ágazati vezetők szakmai beszámolóí miatt.

A bizottsági ülés napirendjét képviselőtársaink elvileg megkapták. Formai a kérdés, de kérem, hogy aki azt elfogadja, az majd szavazza meg. Szeretném jelezni, hogy a 4. és az 5. napirendi pont kapcsán az előadók kérésére cserére teszek javaslatot, hiszen nagyon sokuknak egyéb elfoglaltsága van, és így fognak beleférni az időbe, tehát a 4. és az 5. napirendi pont cseréjével együttesen kérdezem, hogy ki az, aki elfogadja a bizottsági ülésünk napirendi előterjesztését, aki igen, az jelezze! *(Szavazás.)* Ez egyhangú. Így fogunk haladni, ami nem lesz bonyolult, hiszen az ülésnél még...

Bocsánat, még mielőtt szót adnék a miniszter úrnak, szeretném jelezni, hogy az eddigi szokásunknak megfelelően időkeretet fogok javasolni. Fél 1 környékén szeretnék befejezni a bizottsági ülésünket, hogy az 1 órai megnyitóra mi mindannyian oda tudjunk érni, a miniszter úr meg különösen oda tudjon érni az ünnepi megnyitóra, ezért azt fogom javasolni, hogy 20 perc legyen az előadók maximális kerete, a képviselői kérdések, gondolatok kifejtésére 2 percet javaslok, és hogyha az előadó úgy érzi, hogy a feltett kérdésekre, gondolatokra válaszolni szeretne, akkor maximum 5 perc legyen a viszontválasz időtartama. Ebben egyet tudunk érteni? *(Általános helyeslés.)* Jó, köszönöm, akkor ezt próbáljuk meg tartani!

Dr. Nagy István miniszter úr köszöntője

Így akkor elértünk az 1. napirendi ponthoz. Újra szeretném köszönteni dr. Nagy István agrárminiszter urat, és kérem, hogy tartsa meg a beszámolóját, köszöntőjét, szabadon választott, miniszter úr.

Dr. Nagy István köszöntője

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen. Nagy tisztelettel köszöntöm én is a bizottságot, külön az elnök urat, a bizottság tagjait, és természetesen nagy tisztelettel szeretném köszönteni az államtitkár urat, hiszen az OMÉK jelen pillanatban a Vadászati és Természeti Világkiállítás társrendezvényeként funkcionál, és én nagyon boldog voltam, és örültem akkor, amikor ezt a lehetőséget megkaptuk, mert így egységben tudjuk bemutatni mindaz a rendszert, amely a természetben kell hogy tudjon működni, hiszen a gazdák azt a szolgálatot végzik, hogy fenntartják az élőhelyünket, az életterünket, és mellette természetesen szeretnének versenyképesen termelni.

Pontosan e gondolat köré szeretném építeni mindazt, amit szeretnék megosztani a bizottsággal, hiszen mióta találkoztunk, azóta nagyon sok minden

történt. Az egész idejéig azt gondoltuk, hogy hogyan szülessen meg és milyen legyen az a közös agrárpolitika, amely a magyar agrárium következő hét évét is meghatározza, és ez az, ami nagyon sok tárgyalással, egyeztetéssel, küzdelemmel járt az elmúlt időszakban; de azt tudom mondani a bizottság tagjainak, hogy érdemes volt küzdeni, mert számos, nagyon sok magyar sikert, még több közös, V4-es plusz balkáni, baltikumi összefogással történő együttműködést tudtunk elérni, és ez az, ami igazából egy nagyon fontos együttműködés és egy nagyon fontos erőter, ami kialakult az elmúlt időszakban.

Hallhatták a hírekből, hogy akkor, amikor a kompromisszum megszületett a 27 agrárminiszter között, akkor az egy elfogadható, jó kompromisszum volt. A küzdelem mindig a zöldkérdéskörök és a gazdák versenyképessége között volt. Mi mindig azt tartottuk szem előtt, hogy hogyan lehet egyensúlyt teremteni e két nagyon fontos cél között, hiszen a teremtett világunk megóvása, megőrzése, minőségének javítása természetesen egy alapvető célkitűzés, de azt a leghatározottabban vissza kell utasítani mindig és mindenkor, hogy a gazdák azok, akik a legnagyobb károkat okozzák teremtett világunk minőségében. A leghatározottabban vissza kell utasítani ezt az elképzelést, és mindig azt kell szem elé helyezni, hogy ha vannak, akik a leginkább érdekeltek abban, hogy teremtett világunk minősége jobb legyen, hogy fenntartható fejlődés legyen, azok pont a gazdák - ez az, ami egy nagyon fontos szempont volt.

Ugye, az a szabály, hogy a kompromisszum után trilógusnak kell létrejönnie, tehát a Miniszterek Tanácsának, a Bizottságnak és az Európai Parlamentnek egyet kell értenie, és ez bizony egy nagyon nehéz tárgyalás volt, sokkal nehezebb volt az agrárminiszterek egyetértésénél, illetve az agrárminiszterek és a Bizottság egyetértésénél az Európai Parlamenttel egyetérteni, hiszen azt gondoljuk, hogy minden megállapodás egy sikeres kompromisszummal működik, nem pedig diktátumokkal, a Parlament pedig nagyon komoly diktátumokkal akart fellépni olyan szintig, hogy abba is kellett hagynunk, fel kellett állni az asztaltól, a tárgyalóasztaltól, mert nem lehetett elfogadni mindazt, amit ott ránk akartak kényszeríteni. Luxemburgban aztán végül is megszületett a trilógus, és egy olyan megállapodást sikerült tető alá hozni, amellyel nyugodt szívvel lehet nekivágni az elkövetkező hét esztendőnek.

Ez fordulópontra lesz a magyar gazdaság életében is, ezt el kell mondanom. Gyakorlatilag az az időszak, amit átéltünk e tárgyalások alatt is, hiszen a magyar gazdák is ki voltak téve a Covid-járványnak, és az, ahogy helytállt a magyar mezőgazdaság a Covid-járvány idején, ahogy stratégiai ágazattá tudott válni ez időszak alatt, ahogy az élelmiszer-önrendelkezésünket fenn tudtuk tartani, mind-mind arra a döntésre sarkallta a magyar kormányt, hogy meghozzon egy történelmi léptékű döntést, ez a történelmi léptékű döntés pedig az, hogy a nemzeti társfinanszírozás mértékét, ami eddig 17,5 százalékos volt, 80 százalékos mértékre emelte fel, és ez azt jelenti az európai számítások és számítási módszertan szerint, hogy az eddigi források megháromszorozódnak, azaz 4265 milliárd forintot fogunk tudni fordítani a vidékfejlesztési forrásokból a magyar gazdák technológiai fejlesztésére, az ágazat korszerűsítésére, versenyképességének javítására. Ez a 4265 milliárd forint pont háromszor több, mint amit eddig fordíthattunk erre, és hogy lehessen érteni, értelmezni ennek az összegnek a nagyságrendjét, most, az idejéig esztendőben annyi pénzt fizetünk ki a gazdák számára, annyi pénzt fordítunk technológiai fejlesztésre, mint a megelőző hét esztendőben összesen. Ez az, ami tehát egy nagyon komoly fordulópontra, és ez is egy garanciát jelent arra, hogy azt az egyensúlyt, ami a versenyképességben és a teremtett világunk minőségének megőrzésében fennáll, fenn tudjuk tartani, mert a Green Dealben megfogalmazott célokat, a Farm to Fork programban megfogalmazott célokat Magyarország önmagára nézve abszolút mértékben kötelezőnek tartja, elfogadtuk, és szeretnénk is megvalósítani, és pontosan a technológiai korszerűsítés az,

ami segít bennünket abban, hogy be tudjuk tartani azokat a nagyon nehéz kikötéseket, amelyek a növényvédőszer mennyiség-csökkentést írják elő, műtrágyafelhasználás-csökkentést írják elő számunkra. A technológiai korszerűsítés, az új eljárások mentén ezek a dolgok biztonsággal lehetővé tudnak válni úgy, hogy nem megy a termelés rovására, és ez az, ami egy nagyon fontos dolog, hiszen az, hogy minőségi élelmiszert állítsunk elő, olyan stratégiai kérdés, amely az első alaptétel, amelyből nem lehet engednünk.

Hol tartunk most? Megszületett a közös agrárpolitikában a trilógus, most minden ország azon dolgozik, hogy hogyan készítse el a stratégiai tervét. December 31-éig kell benyújtani az Európai Unió felé a stratégiai tervünket, onnantól kezdve van fél esztendeje, tehát júniusig el kell fogadja az Európai Unió, a Bizottság Magyarország stratégiai tervét is, és gyakorlatilag július 1-je után már mindenki számára ismertté válik ez a stratégiai terv, onnantól kell átvezetnünk a jogszabályrendszerünkben, fel kell építenünk a rendeleteinket, fel kell készíteni a kifizető ügynökséget, fel kell készíteni a gazdáinkat is arra, hogy '23. január 1-jétől az új közös agrárpolitikai rendszer szerint kell mindenkinek élni és dolgozni, és onnan már úgy lesz a finanszírozás.

Mivel elhúzódóak voltak a tárgyalások, ezért az átmeneti esztendő két év lett. '21 és '23 között átmeneti év szerint gazdálkodunk, ami azt jelenti, hogy az új hétéves ciklus forrásai alapján, de még a régi szabályok mentén hozzuk meg a szabályainkat, és az alapján fizetünk - ez tehát a mostani rendszer, amiben mi vagyunk. Azok a pályázatok, amelyek sorban megjelennek - és szeretnék is majd néhány szóban beszélni róluk -, azok mind-mind még a régi szabály szerint mennek, de már az új költségvetés terhére történnek a kifizetések.

Nem vagyunk könnyű helyzetben, hogyha látják a különböző helyzeteket, tudják. Csak egy példával szeretném érzékeltetni, hogy mennyire nehéz helyzet azon túl, hogy úgy kezdődött az esztendőnk, hogy a kora tavaszi fagyok elvitték a bogyós gyümölcsöseinket, a kajszibarackot, és lehetne sorolni, milyen súlyos károkat okoztak; utána jött egy 153 napig tartó teljes aszályos időszak; aztán amikor megjött az eső, akkor rendkívül intenzíven jött meg az eső, tehát egyik pillanatról a másikra az aszály sújtotta károk után belvíz- és jégkárral sújtott területeink lettek, tehát nagyon nehéz körülmények között dolgoztunk. És akkor még tovább sújtotta az ágazatot az, hogy Németországban felütötte a fejét az afrikai sertéspestis, ezért a sertés húsexport Ázsia felé teljesen leállt, beszorult a sertés húsz, ugyanakkor Kína a sertéspestis miatt kiüresített telepeit telepítette, viszont nincs neki elég takarmánya, ezért a világból mindenünnen összevásárolta a gabonát, ezért egy óriási mértékű gabonaár-növekedés indult meg. Azaz egy teljesen ellentétes feszítő hatás nyomja a piacot: addig, amíg relatíve sertés hústöbblet van Európában, mert az ázsiai piac nem működik, takarmányhiány alakul ki, mert az meg óriási magas, a termelők szenvednek, mert magas a takarmányár és olcsó a felvásárlási ár. Ez tehát egy borzasztó nehéz, feszítő helyzet, és nagyon kell azon dolgoznunk, gondolkodnunk, hogy egyáltalán miként és hogyan lehet ezt az időszakot a termelőkkel túlélteni, mert ez bizony egy nagyon komoly kihívás maguknak a termelőknek. Ezek tehát azok a helyzetek, amelyek mentén nekünk minden nap dolgoznunk és gazdálkodnunk kell.

De hadd mondjak egy nagyon jó hírt! A tavalyi év októberében hirdettük meg az ÁTK-s, az állattenyésztési telepek korszerűsítésére szolgáló pályázatot 50 milliárddal - bevallom őszintén, 50 milliárdot gondoltunk, hogy 50 milliárd forint elég lesz, hiszen nehéz időszak van, tehát 50 milliárd forint. Ha hiszik, ha nem a kedves képviselőtársaim, 320 milliárd forintig hirdettünk aztán eredményt, akkora igény volt, és úgy voltunk vele a minisztériumban, hogy ha ekkora a gazdák beruházási szándéka, ha ekkora az a bizalom, amivel a gazdaságba tekintenek, hogy fejleszteni akarnak, akkor engednünk kell, hiszen pont az állattenyésztés az, aminek a korszerűsítése

rendkívül fontos, és az, hogy hatszoros, több mint hatszoros igény jelent meg a gazdáknál, az valami fantasztikus egy történet. Árnyalja most a képet az, hogy közben hiába bonyolítottuk le a meghirdetéstől az eredményhirdetésig - és arról is szeretném tájékoztatni a Mezőgazdasági bizottságot, hogy 4-5 hónap alatt mindenkinek eredményt tudtunk hirdetni, tehát ez már nem az a régi másfél meg akár még két év is, hanem 4-5 hónap alatt eredményt tudtunk hirdetni a beadástól számítva; na most, ez azért nem akármilyen teljesítmény, hiszen egy állattenyésztésitelep-korszerűsítési pályázat egy nagyon komoly és nagyon nehéz pályázat -, ugyanakkor látjuk az acélár megemelkedését a világpiacon, ami bizony nehezíti a beruházások kivitelezését, amire természetesen megoldási javaslattal álltunk elő, és a gazdákhöz fordulunk ezekkel a megoldási javaslatokkal, hogy lehessen építeni.

De mindenképpen szeretnék még - az időmbe még belefér - megosztani egy gondolatot a Mezőgazdasági bizottsággal arról, hogy hogyan tervezünk, és hogyan fordulunk a mezőgazdaság minden szektorában élők és dolgozók felé. Az a célunk, és a Covid-idő alatt arra jöttünk rá, hogy az élelmiszer-önrendelkezés egy nagyon fontos, stratégiai kérdés. A Covid megmutatta, hogy mit jelent az a számunkra elképzelhetetlen állapot, amikor lezárulhatnak a határok, és hogy hol vagyunk sebezhetőek. Ezért az első döntésünk az volt, hogy meg kell építenünk azokat a stratégiai méretű és jelentőségű telepeket, amelyek az önellátást hosszú távon garantálni tudják. De ehhez a régi szabály szerint működő 500 millió forintos felső határú pályázatok nem voltak elegendőek, hiszen azok nem tudnak beruházásösztönzők lenni, ezért a pályázható összeg felső határát fel kellett emelnünk 2 milliárd forintig egy 50 százalékos intenzitás mellett, hogy valóban meg lehessen építeni azokat a kocatelepeket, azokat a baromfitelepeket, amelyek egy versenyképes jövedelmet és olyan korszerű technológiát tudnak biztosítani, amely vonzó és elérhető a mai technológiai színvonal mellett.

De emellett, ezzel párhuzamosan, mivel minden dolgos kézre szükség van a mezőgazdaságban, ezért megindítottuk a kisüzemi pályázatainkat, amelyek arról szólnak, hogy önrész és visszafizetési kötelezettség nélkül 15 ezer eurót tudunk adni olyan termelőknek, akiket arra ösztönzünk, hogy műveljék meg a kertjüket, vegyenek még két tehenet, vegyenek egy jobb húsdarálót, hogy jobb hústerméket állítsanak elő, hogy vegyenek egy olyan kuttert vagy vajköpülő berendezést, amellyel tejterméket, sajtot, tehát jobb kézműves terméket tud előállítani, és a kertek megművelése mint elsődleges szempont és keresetkiegészítést ösztönző tevékenység meg tudjon indulni. Ez végtelenül népszerű. A beadástól az elbírálásig 2, uszkve 3 hónap telik el, és gyakorlatilag ahogy lejár az egyik pályázat, már hirdetjük is meg, szinte pályázati fordulónként két- és háromezer pályázat jön be eredményesen és sikeresen. És bevallom, nem is gondoltam volna, de rendkívül jól lehet kezelni vele a kistérségekben élő egyedi termékeket előállítókat, például a tormatermesztőket. Nehéz helyzetben voltak, de gyakorlatilag pont azt a jövedelmi kategóriát tudják biztosítani, mert 2 milliónál kevesebbet keresnek egy esztendőben az őstermelői igazolványukkal, ezért pont támogathatók ebben a pályázati projektben, 15 ezer eurót tudunk nekik adni, ötéves fenntartási kötelezettség van, 4 millió forintot fizetünk a szerződéskötéskor, az aláíráskor, 1 milliót pedig a szerződési ciklus végén. Ez mindenkinek jó, mert a tormatermesztés folytatódik Szabolcsban, Beregben az uborkatermesztésnél lehet pontosan ugyanezt megcsinálni, és ezek végtelenül hatásos támogatási formák, hiszen ezek az emberek soha nem kaptak ingyen egy forintot sem, és nagyon ösztönző számukra az, hogy most odafigyelés van rájuk, és ez működik. Ez tehát a legkisebbek támogatási szisztémája, és a legsikeresebb is, nyugodtan fogalmazhatok így.

Hogy a terméket lehessen hol eladni és értékesíteni, ezért - és épülnek sorban egymás mellé a pályázati sorok - az önkormányzatoknak piacfejlesztési támogatást hirdettünk mintegy 100 millió forinttal önkormányzatunként, hogy megteremtsék a

piacnak azt a XXI. századi módját, formáját, ahol érdemes elmenni a piacra vásárolni, ahol a ma élő, urbanizált ember elfogadja azt az infrastruktúrát, ami ott van, hogy hűtőpultok legyenek, hogy az kövezett legyen, hogy olyan tisztaság és kiszolgálás legyen, ami számukra megfelelő, és gyakorlatilag sikerült elérni azt, hogy divat lett, trend lett a piacra járásból és a piaci vásárlásból. Egyébként pedig tapasztalhattuk, hogy egy Covid-járvány idején, amikor láthattuk azt, hogy a zárt térben történő vásárlás micsoda veszélyeket hordoz magában, mekkora alternatív vásárlási lehetőséget biztosít egy szabad téren lévő piacnak a lehetősége, nagyon fontos volt számunkra, hogy a piacokhoz a Covid idején se nyúljon senki, hogy a piac mindig nyitva lehessen, mert az egy biztonságos vásárlást tud lehetővé tenni.

Aztán jön a családi gazdaságoknak a támogatása, majd a nagyobb beruházások támogatása.

Mindig háromlépcsős tehát az összes pályázatunk: a legkisebbeknek, a családi méretű gazdaságoknak és a nagyobb vállalkozások számára szólnak, hogy megépülhessenek a nagyobb beruházások. Egy egyensúlyt alakítunk ki tehát a gazdasági szektorban is, és az a célunk, hogy az agrárium minden lába egységesen tudjon fejlődni a gazdaságban.

Néhány olyan pályázatot hadd ismertessek, amelyek most indulnak! A kertészeti ágazatot érintő pályázatok közül az ültetvénytelepítés és a gyógynövénytermesztés támogatására összesen 15 milliárd forint keretösszeget különítettünk el. A kertészeti üzemek megújításának támogatására 50 milliárd forint keretösszeggel jelent meg a felhívás. A gomba most is fut, gomba-előállító üzemek fejlesztésének a támogatására pedig mintegy 20 milliárd forintos keretösszeggel hirdettünk pályázatokat. És akkor jönnek az élelmiszeripari ágazatot érintő pályázati lehetőségek, itt is kisebb léptékű fejlesztésekre 50 milliárd forintos értékben hirdettünk meg pályázatot, az élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztésére szolgáló pályázatot pedig 200 milliárd forintos keretösszeggel hirdettük meg. Nagy sikernek örvend a mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztések támogatása elnevezésű konstrukció is, hiszen a műszaki, gépi, technológiai megoldások nagyon-nagyon fontosak.

A közelmúltban jelent meg az AKG-s, tehát az agrár-környezetgazdálkodási kifizetés és az ökológiai gazdálkodásra történő áttérés támogatása 360+40 milliárd forintos összegben, tehát mintegy 400 milliárd forintot fordítunk arra, hogy a környezetünk megóvására, a környezetünk minőségének a fejlesztésére a gazdák erőfeszítéseket tudjanak tenni. Úgy hirdettük meg az AKG-pályázatokat, hogy rugalmasak legyenek, hároméves időszakra tudjuk meghirdetni, így el tudjuk kerülni azt, hogy évvésztes legyen, tehát a gazdák minden évben hozzá tudnak jutni ezekhez a forrásokhoz, mert nagyon fontos, hogy folyamatos legyen mindez.

Az idei évben várható még további felhívásoknak a megjelenése is. A védett, őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzésére mintegy 17 milliárd forinttal nyitunk pályázati keretet, a tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatására pedig 5 milliárd forint keretösszeg áll majd rendelkezésre. Megindul a nagyon várt pályázatunk is, a diverz, azaz a vidéki turizmus fejlesztésére szóló, amire pedig egy mintegy 50 milliárd forintos pályázati kerettel szeretnénk majd forrást nyitni pontosan azért, hogy a család, a családban élők minden tagja részesülhessen a bevételekből, hogy tudjanak fejleszteni vendégszobát, tudjanak fejleszteni falusi asztalt, hogy a vendéglátásra több lehetőséget tudjanak fordítani, hiszen a kialakult életformánk miatt a lakosság zöme egyre inkább távolodik a vidéki életmódtól, életformától, ugyanakkor él bennük az a vágy, hogy szeretnének ezzel találkozni; a munkáját már nem kívánják, de az előnyeiket és az élvezetüket szeretnék megélni. Pontosán erre szolgál az a diverz pályázat, amelyben ebből az 50 milliárd forintból engedünk betekintést, engedünk élményszerzési lehetőséget a városi

embereknek, hogy jöjjenek és élvezzék mindazt, ami a vidéki élet munkájának a gyümölcse.

Itt tartunk jelen pillanatban. Én azt remélem, hogy mindazokat a forrásokat, amelyeket sorban sorolunk a magyar kormánynak a történelmi léptékű döntése kapcsán, amely megháromszorozta a vidékfejlesztési forrás keretét, sikerül úgy elkölteni, hogy európai vetélytársainkat és versenytársainkat utol tudjuk érni, sőt nagyon remélem, hogy többeket meg is fogunk tudni előzni a ciklus végére. Az agrárkutatóintézet számításai szerint mindaz a programterv, amelyet szeretnénk megvalósítani, az, ahogy a pályázatokat kiírjuk és ahogy súlyozzuk ezeket a forrásokat, azt fogja eredményezni, hogy minden egyes 1 forint, amit a mezőgazdaságban elköltünk az agrárium terén, az 1 forint 51 fillérnyi pluszbevételi forrást fog tudni indukálni a magyar nemzetgazdaság terén. Ez az, ami szerintem egy nagyon jó költési arány és egy nagyon jó gazdasági lehetőség az elkövetkező időszakra - azon dolgozunk, hogy ez meg tudjon valósulni.

Itt szeretném megköszönni a Mezőgazdasági bizottságnak is a munkáját és segítségét, mert a törvényalkotásunk során, a rendeletalkotásaink során a Mezőgazdasági bizottság szakértelme és a bizottság munkája segít bennünket ahhoz, hogy olyan javaslatokkal álljunk elő, amelyek az agrárium egészét jobbra, előnyösebbé és versenyképesebbé tudják tenni. Köszönöm szépen megtisztelő figyelmüket.

Hozzászólások, kérdések, válaszok

ELNÖK: Köszönöm szépen a miniszter úrnak az átfogó beszámolót.

A miniszter úr tett rá egy utalást, hogy a mezőgazdaság a Covid-időszak alatt sem állt le. *(Dr. Nagy István: Hát persze!)* Ez azért fontos kijelentés, mert sokan azt hiszik, hogy a mezőgazdaságot a politika, a törvények, a jogszabályok, a miniszter, s a többi, irányítja, és ez tökéletes visszamutatás volt arra, hogy nem, kérem szépen, a mezőgazdaságot a természet meg az időjárás irányítja. Szóval amikor tavasz van, akkor ott megindul az élet, nincs mese, mindegy, hogy Covid van, vagy bármi, ott nekiállunk, és csináljuk a dolgainkat - csak hogy visszatérjünk az ősi alapokhoz, amiket időnként már szeretünk elfelejteni. Emellé szeretem megjegyezni azt az általános axiómát, merem ezt így mondani - az axióma különös kifejezés a matematika világában -, hogy a mezőgazdaság élelmiszert termel, tehát nincs olyan földlakó, aki ne lenne kapcsolatban és függőségi viszonyban a mezőgazdasággal. Ezt szintén szeretjük elfelejteni, hogy a mezőgazdaságban valakik ott vidéken valamit csinálnak, és, hú, nem is tudjuk pontosan, hogy a szárnyas, a baromfi hogy kerül be a különféle élelmiszerláncok polcaira, mert már csak ott találkoznak vele először a ma felnövekvő generációk. Hogy mennyire fontos a mezőgazdaság szerepe, ezt szerettem volna érzékeltetni ezzel, hogy az emberiség élelmiszert fogyaszt, mi meg élelmiszert állítunk elő, tehát óriási a függőségi viszony.

Ezért is harcolunk, és kérjük, hogy mindenki a megfelelő módon respektálja és tisztelje a mezőgazdaság szerepkörét minden társadalomban, gazdaságban. 2010-11 óta a kormány kiemelt stratégiai partnerré minősítette a magyar mezőgazdaságot, és épp az éves miniszteri meghallgatások alkalmával van szerencsénk bebizonyítani, hogy hihetetlen fejlődési úton ment keresztül a magyar mezőgazdaság, még időnként a természeti csapások ellenére is, ami talán az idén is megtépázott bennünket, és esetleg a kukorica és a napraforgó termésatlaga most nem a megszokott lesz, de ez benne van. Tehát visszautalok arra, hogy bennünket a természet és az időjárás vezényel.

Kérdezem a bizottság tagjait, akar-e valaki hozzászólni. *(Jelzésre:)* Igen, az alelnök úr, Magyar Zoltán!

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Köszönöm a beszámolót, miniszter úr, és az adófizetőknek is köszönöm, hogy egy ennyire megújult környezetben tudunk most itt az OMÉK-on közösen kint lenni.

Azzal kezdeném talán, hogy a mezőgazdaság, az agrárium szempontjából egy elég részletes beszámolót kaphattunk, az időkeret figyelembevételével mindenképpen ezt tudom mondani, de azt sajnálom, hogy nincs az Országgyűlésnek egy vidékfejlesztésért felelős külön bizottsága, mert valahogy ez a lába mindig elmarad a történetnek, és erről mindig kevesebbet hallunk, miközben az európai uniós források jelentős része vidékfejlesztési célokat hivatott szolgálni. Ha tehát esetleg legközelebb vagy a viszontválaszban arra is kitérhetnénk néhány gondolatban, hogy ezek az eurószázmilliárdok, amelyek ideérkeznek, milyen formában és milyen léptékben segítették a magyar vidéken élők nagy átlagát ahhoz, hogy mondjuk életszínvonalban, élhetőségben, a településük élhetőségében közelebb kerüljenek a városi polgárokhoz, akkor azt megköszönném, mert azt hiszem, hogy e tekintetben nagyon komoly elmaradások vannak, és más európai uniós országokkal való összevetésben azt láthatjuk, hogy ez a különbség nem megfelelő ütemben csökken, sőt sok tekintetben még nő is. Ezért lenne jó, ha vagy lenne a parlamentnek egy külön ezzel foglalkozó bizottsága, vagy itt, a Mezőgazdasági bizottságon belül többet tudnánk erről beszélni, hiszen az érthető, hogy mondjuk a természetvédelem, a környezetvédelem ügyével a miniszter úr a jelen beszámolójában nem foglalkozott részletesen, hiszen erre van egy külön szakbizottság, ahol minden bizonnyal megteszi majd ezt.

Annak nagyon örültem, hogy az élelmiszer-önrendelkezés most hangsúlyosan megjelent a miniszter úr beszámolójában. Én megszámolni sem tudnám, hogy 2010 óta, amióta a Jobbik országgyűlési frakcióval rendelkezik, hányszor követeltük azt, hogy az élelmiszer-önrendelkezés legyen a kormányzatnak egy olyan politikája, amelyhez megpróbál európai szinten partnereket találni, és megpróbálja ennek a jogszabályi háttérét és egyáltalán a maga szabadságharcát elindítani és kivívni, hiszen nemcsak a covidos időkben - de nyilván most ez világított rá erre fokozottan -, de egyébként békeidőben is, ha mondhatom így, nagyon nagy előnye lenne a magyar élelmiszeriparnak és egyáltalán a polgárok számára is annak, hogyha ez a fajta élelmiszer-önrendelkezés elérhetővé válna, ha hasonlóan más, kivételezett termékekhez az élelmiszer is megkapná ezt a fajta jogosultságot, és a mindenkor magyar döntéshozók érdemben befolyással lehetnének a hazánkban előállított élelmiszer eljutására, és egyáltalán a piaci befolyása is nagyobb lenne a döntéshozóknak. Örülök tehát, hogy ez végre kormányzati szinten is egy fontos tényező lehet.

A miniszter úr említette, hogy 2 milliárd forintra emelték a pályázhatósági maximumot. Itt azért nagyon kíváncsi lennék arra, hogy esetleg akkor ezzel összefüggésben megbánták-e a nagy állami agrárcégek privatizációját - gondolok itt akár az első Orbán-kormányra, akár az azóta eltelt időszakokra -, hiszen mégiscsak logikus és életszerű lenne, hogyha mondjuk meglennének még ezek a központok, amelyek aztán tudásközpontként is üzemelhetnének, az ő fejlesztésükre is jutna ezekből a megemelt összegekből. Talán a közhasznosság, a közjó szempontjai jobban érvényesíthetőek lennének egy állami tulajdonú *(Az elnök csenget.)* hasonló egységben.

Ezeket szerettem volna így első körben elmondani, és akkor még egy gondolat talán: szintén ezeknél a nagy pályázatoknál mik azok a garanciák, amelyeket elvárunk a tekintetben, hogy a Covid által jött tapasztalatok miatt lett, ugye, megnövelve ez a keretösszeg, de mik a garanciák arra, hogy ez aztán be is teljesíti azt a célt, amit itt egyébként elméletben megfogalmazunk velük szemben? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérem a bizottság tagjait, hogy legyenek figyelemmel az elfogadott kétperces hozzászólási időkeretre.

Az alelnök úrnak szeretném jelezni, hogy miután mostanában nem jár bizottsági ülésre, ezért nem tudhatja ezek szerint, hogy október 28-án lesz a miniszter úr meghallgatása - kitűzött időpontunk van -, és az ebbéli szakmai beszélgetést ott szoktuk lefolytatni. Ezt csak azért jegyzem meg, mert ez a napirendbe a miniszter úr köszöntője címmel került be napirendi pontként éppen azért, mert nem gondoltuk, hogy itt olyan nagyon súlyos, esetleg önök által felvetett szakmai kérdéseket vitatnánk meg, mint hogy visszahozzuk-e mondjuk az állami gazdaságok világát, amire most ön itt javaslatot tett - nem hiszem, hogy vissza fogjuk hozni, legalábbis mi nem tervezzük ezt -, és nem gondoltam, hogy az egyéb, ágazaton belüli véleménykülönbségeket most itt, a kihelyezett ülés alkalmával fogjuk megvitatni. Kérem, hogy a 28-ai ülésnapra koncentráljanak majd, a miniszter úrnak a meghallgatása keretében belül lesz lehetőség minden, a mezőgazdaság legapróbb ágazati problémáival is foglalkozni.

Mindezek ellenére természetesen megadom a szót a miniszter úrnak, hogy amelyik gondolatra itt röviden válaszolni szeretne, azt tegye meg.

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: A legnagyobb örömmel bármikor, bármilyen körülmények között. Kedves képviselőtársam a vidékfejlesztésnek a dolgait hozta elő. Én a következőt mondanám - utaltam rá pont a mondókámban is -: nem véletlen, hogy már ilyen szinten figyelünk oda, hogy ez a kisüzemi pályázat mennyire tud segíteni egy-egy régióban, a tormásoknak, az uborkásoknak. Tehát itt tudatos vidékfejlesztés zajlik társadalmi, szociológiai felmérések alapján, megnézve, hogy hol kell úgy beavatkoznunk, ami népességmentartást és térségfejlesztést tud szolgálni egyben. Ezek tehát azok, amelyeket nagyon-nagyon fontos kérdésnek tartunk.

Én azt gondolom, hogy amikor a gazdaságokról beszél, akkor ott Mezőhegyes állami mintagazdaságként olyan technológiai fejlesztésen esik át éppen, hogy valóban a magyar agráriumnak egy olyan mintabázisa lehet mind az állattenyésztés, mind a növénytermesztés kapcsán, amelyet érdemes megnézni.

A pályázatok felső határ összegének a kitolása, támogathatóságának a kitolása és hogy mi a garancia, hogy azt be is tartsák. Ez a legegyszerűbb. A vidékfejlesztési források felhasználása olyan szigorú európai uniós ellenőrzések alá esik és tartozik, hogy ott minden egyes forinttal mindenkinek el kell tudnia számolni, tehát fel sem merülhet a kérdés, hogy ha valaki elnyer egy ilyen forrást, azt ott nem valósítja meg, és nem arra a célra költi, ami a pályázatában szerepel. Ráadásul ha valaki egy sertéstelepre nyer el forrást vagy egy baromfitelepre nyer el forrást, mire a csudára tudná másra költeni, vagy hogyha egy tízezer kocás telepet létre akar hozni, akkor azt meg kell tudni építeni, ott ilyen téren mese nincs. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Van-e további kérdés, észrevétel? *(Jelzésre:)* Igen, megadom a szót Steinmetz Ádám képviselő úrnak.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr, és tisztelettel köszöntöm a miniszter urat, a bizottság tagjait és minden kedves előadót, érdeklődőt a mai napon. Az időkeretre, valamint arra figyelemmel, hogy a miniszter úr meghallgatása hamarosan be fog következni, ezért bár számos kérdéssel készültem, mégis csak egy aktualitással foglalkoznék. De még mielőtt ezt megtenném, reagálva - és megköszönve egyébként az előadást - nagyon örülök, hogy az agrárium ennyi támogatást fog kapni a jövőben, és hát az egy dolog, hogy én örülök, de ennek legfőképpen a gazdák örülnek, és köszönik szépen.

Ami viszont a napi aktualitás, az az, hogy a szüret idején vagyunk még mindig, részben vannak, akik már túl vannak rajta, részben vannak, akiknél még folyamatban van, és mindenképpen szeretném megkérdezni azt, hogy például Tokaj-Hegyalján a Tokaji Szőlő- és Bortermelési Közösségi Infrastruktúra Központ Nonprofit Kft. az Agrárminisztérium támogatásával - mind a kettő fontos egyébként, ezt a jegyzőkönyv kedvéért mondom - hirdetett felvásárlást nettó 100 forint kilójáért a szőlőnek, természetesen rothadásmentesen, és felhívták a gazdák figyelmét, hogy a nettó vételár, ez a 100 forint támogatásnak minősül, az átmeneti támogatási keretbe beszámítandó. Tájékoztatásul mondom, hogy ez még az önköltséget sem éri el. De például a Balatonboglári borvidéken még rosszabb a helyzet, ott 90 forint per kilót ajánlanak.

Az elnök úrral évek óta beszélünk a nagytestű borászatok esetleges kartellezéséről, árharmonizálásáról. Egyes szőlőfelvásárló pincészetek méltatlan és piaci szempontból is indokolatlanul alacsony árat ajánlanak a szőlőért - na, ezt már nemcsak én mondom, hanem az AM közleménye szerint az ön kollégája, Feldman Zsolt is így nyilatkozott, és azt is mondta, hogy újabb szabályozási eszközök állnak bevetésre készen.

Miniszter úr, ön méltónak tartja-e azt - a legmunkaigényesebb gyümölcsről beszélünk egyébként a szőlő esetében -, hogy egész évben dolgozó és gazdálkodó termelők ilyen méltatlanul alacsony árat tudnak kapni a piacon többek között egy nonprofit kft.-től és többek között még az agrárium támogatásával is. Ha ez piaci alapon történne, és támogatás nélkül, akkor mennyi lenne a szőlő felvásárlási ára? És mik azok a szabályozási eszközök, amelyek rendelkezésre állnak, és be fogják-e azokat vezetni a gazdálkodók érdekében? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Miniszter úr!

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen, hogy ez szóba került, mert ha van, ami indulatot vált ki belőlem, akkor ez az. Mit tettünk, hogy egyáltalán mérsékeljük, és legalább csak idáig jussunk el? Az első, hogy megalkottuk azt a bortörvényt, amely segít abban, hogy mindenki ugyanazon startvonalra álljon az induláskor, hogy mindenki ugyanolyan keretek között versenyezzen, és ne lehessen visszaélni a helyzettel; szigorúan ellenőrizzük is, hogy ezt mindenki be tudja tartani. De mivel ez egy húsbavágó kérdés, és alapvetően átalakítja a termelést a borászatokban, ezért azt kérték a borászatok, hogy halasszuk el egy évvel a bevezetését. Azaz most próbaüzemmód van, tehát tanulja mindenki az online pincekönyv bevezetésének a dolgait, tanulja mindenki az új törvényből rá eredendően kiszabandó feladatokat, de hiszem azt, hogy ez az új szabályozás bizony már eleve kiszűri azokat, akik eddig visszaéltek a különböző lehetőségekkel. Ez az első kérdés.

A második kérdés: a szőlőfelvásárlás előtt meghirdettük a kényszerleparlási támogatást, hogy kiürüljenek a pincék, hiszen a Covid alatt jelentős mennyiségű bor halmozódott fel. Kétszer adtunk a borászatok számára egyszer 2 milliárd forintot, egyszer másfél milliárd forintot külön támogatást, amely a piaci veszteségeik mérséklését célozta meg. Mindezzel azt gondoltuk, hogy ha a kényszerleparlással kisöpörjük a tartalékokat a pincéből, akkor az eleve egy szívóhatást fog tudni gyakorolni a szőlőfelvásárlási árra, hiszen azért valljuk be, a 60-70 forint is benne volt a köztudatban, ami vérforraló volt, és ezért mindenképpen intézkedéseket kellett bevezetni.

És az a bizonyos kritika. Azt azért kellett megtennünk, hogy ne maradjon Tokajban felvásárolatlan szőlő, és abból nem bor fog készülni, hanem szőlőlé és egyéb más termék, hogy ne nyomja agyon a piacot. Nekünk tehát azon kell gondolkodnunk és dolgoznunk, és azt a helyzetet kellett megoldanunk Tokajban, hogy egyszerűen

vásárolják fel a szőlőt. Ezért kellett beadnunk, és azt láthatja, hogy gyakorlatilag annyit tudtunk e mellé teremteni, ami Tokajban is felfelé mozdította el a piaci szereplők felvásárlási árát. Ez a helyzet.

De mindez egyáltalán nem fog megoldódni mindaddig, amíg a termelők nem fognak összefogni. Az egy súlyos helyzete a magyar szőlész- és borásztársadalomnak, hogy kettévált a szakma, lettek borászatok és lettek a szőlőtermesztők. A kettő persze egymásra van utalva, de a kettő antagonistá ellentétben van: az egyik olcsón szeretne jó minőséget vásárolni, a másik minél drágábban szeretne eladni természetesen. Csak úgy lehet ezt összehangolni, hogyha nagyon szigorú szőlőtermelői együttműködések vannak, azaz a termelők meg fogják tudni szabni, hogy mi az a minimálár, ami alatt nem ad el senki sem, és ezt be kell tudni tartani. És hogyha ezt el tudjuk egyszer érní, akkor onnantól kezdve kénytelen kötelezett lesz az együttműködés. Nem véletlenül írtuk elő egy újabb szabályozó rendszerrel, hogy ahogy az almánál, ahogy a meggyénél kötelező felvásárlási szerződést kellett kötni kötelező árral, ugyanezt a borászatok számára is előírtuk, a felvásárlók számára is előírtuk, hogy ez legyen.

Mi a fő probléma? Az a fő probléma, hogy ma a legnagyobb felvásárlók között van egy csomó olyan, aki nem is borász. Ez okoz problémát. Ők kifejezetten üzleti tevékenységet látnak benne, és természetesen azt keresik, hogy hogyan tudnak egy forinttal még lejjebb menni. Na, őket kell elkapni, és őket kell nagyon-nagyon megszorogatni, mert ez agyonvág egy egész ágazatot. De ez csak akkor lehet, hogyha élesben fog tudni működni a bortörvényünk, ha éles lesz a szőlőtermesztők közötti együttműködés, és gyakorlatilag helyreáll, normalizálódik az a borpiac, amely aztán a kereslet-kínálat alapján, a piaci szabályozások mentén helyreállítja ezt az egész környéket. Nem véletlen a megmosolyogtató dolog, a murcinak az engedélyeztetése, mert új fogyasztási irányokat, szokásokat is be kell vezetni azért, hogy fogyjon a pincékből az a készlet, ami ott van, tehát hogy tegyük lehetővé új fogyasztási szokások kialakítását is, ezért hoztuk meg a murcinak a fogyasztásirendelet-könnyítését is.

Ezeket tudtuk megtenni ezekben az időszakokban, de azt gondolom, hogy a törvényünk is és annak a gyakorlati tapasztalata, amit a borászatok tapasztalnak és láthatnak, hogy a legszigorúbb ellenőrzéseket fogjuk bevezetni azért, mert felháborító, amennyire megpróbálják lenyomni a felvásárlási árakat, hogy ezt nem fogjuk hagyni, ez az üzenet elért hozzájuk, és érzik is, tehát énszerintem ezért jövőre ez a lehetőség, mindaz, ezek az eszközök, amiket bevezettünk, hatásosak lesznek a szőlő felvásárlási árát tekintve is.

ELNÖK: Nem belemenve ennek a részleteibe, de még lesz egy-két javaslatom, amely a szőlőtermelők érdekeit védi kontra a szétvált - ahogy itt a miniszter úr is említette - szőlőfelvásárlók és szőlőtermelők társadalmában. Jelenleg egyébként exportőrök, mustexportőrök vagyunk, Franciaországban, Olaszországban 30 százalékos terméskiesés van a fagy miatt, és 1,35-0,5 eurócenten exportálják a mustot. Ebből ki lehet számítani, hogy akkor hogy is van az a 80-90 forintos ár a szőlőnél, igen jelentős a haszonkulcs, ha szabad így fogalmaznom, és ebből az exportpozícióból, tehát a keresleti pozícióból semmi nem realizálódik sajnos a szőlőtermelőknél.

Ugyanakkor szeretném jelezni képviselőtársaimnak, mivel Tokaj megemlékezésére került itt, hogy volt egy tavalyi meghívás, amelyet akkor a Covid-helyzet miatt nem tudtunk beváltani, Molnár Péter, a Tokaji borvidék tanácsának elnöke meghívott minket - pontosabban én kezdeményeztem azt a látogatást, amelyre ő fogadókéss volt -, hogy a már működő három közösségi borászat és az egy működő közösségi gazdabolt eddigi tapasztalatairól számot adjanak. Várhatóan november második vagy harmadik hetében, most folyik az egyeztetés a titkársággal, egy kihelyezett ülést fogunk tartani -

az egyik napon dél körül indulunk, ott megszállunk, és másnap délután, este fogunk visszajönni - pont ezeket a kérdéseket feszegetve, amelyeket a képviselő úr is említett, és hogy az az összefogás, amire a miniszter úr itt sarkallja a szőlőtermelőket, az most milyen tapasztalatokat mutat, mert ott három komoly közösségi borászat épült pont azért, hogy az eladásra nem kerülő szőlőt, ami szőlőt nem tudnak eladni a szőlőtermelők, mégis legyen nekik hova bevinni feldolgozni. Ennek a most már vagy hároméves tapasztalatát szeretnénk majd látni, hogy ez modellértékű lehet-e esetleg más borvidékeken is.

Van-e további kérdés, észrevétel? (*Magyar Zoltán jelzésére:*) Már csak egy percre tudok szót adni a második megszólalói körben.

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Rendben.

ELNÖK: Röviden, kérem.

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm, elnök úr. Miniszter úr, lehet, hogy nem fejtettem ki eléggé. Nyilván nem arra gondoltam, hogy a 2 milliárd forintot másra költik el, hanem arra utaltam, hogy a miniszter úr említette, hogy a Covid-járvány hívta fel arra a figyelmet, hogy nagyobb keretösszegben is lehetőséget kell biztosítani ezen pályázóknak a pályázásra. De mi a garancia arra, hogy akkor egy következő ilyen konfliktusos helyzetben, egy következő piaci problémánál ez valóban segít, és olyan célokra költik el? Rá tudják-e bírni a 2 milliárd forintot felvevő nagy cégeket arra, hogy a következő ilyen helyzetben az átlagállampolgár jobban jöjjön ki ebből a történetből, ha már erre a célra adta oda az adóforintjait?

Az elnök úrra reagálva meg csak annyi, hogy természetesen nem az állami gazdaságokat sírtam vissza, csak azt sajnálom, hogy eladták azt a néhány nagy nemzeti vagyont összefogó birtokot, amelyről már oly sokat vitatkoztunk. És hízogó, hogy hiányol, elnök úr - az előválasztások miatt mostanában valóban nem vettem részt bizottsági ülésen -, de mondjuk a kamara elnökét nem látom, miközben a miniszter úr itt van, tehát keresse inkább szerintem ott a hiányzókat, elnök úr! És egyáltalán nem apró problémákat vettem itt fel, igyekeztem átfogó kérdéseket megfogalmazni.

Természetesen sok egyéb kérdést is fel tudtam volna tenni, és tesztek is majd, ha erre itt lesz a lehetőség. Köszönöm.

ELNÖK: No, nem akartam mélyebben belemenni ebbe az állami gazdaságos témába, de tudja ön, hogy az önök mostani koalíciós partnerei, akikkel az előválasztáson készülnek, mennyi állami gazdaságot privatizáltak? (*Dr. Nagy István nevet.*) 134-et. A Fidesz-, az Orbán-kormány 12-t. (*Dr. Nagy István Magyar Zoltánnak: Jobb, ha ezt nem hozod fel, ez így van!*) És akkor kezdhetjük még a téeszeknek a történetét, amiben a téesz felső vezetői lettek a zöldbárók Magyarországon, az összes téeszt leprivatizálták az akkori kommunista felső vezetők. Tehát tisztázzuk akkor, hogy kinek mi a felelőssége ebben a történetben! (*Magyar Zoltán: Tisztázzuk, jó!*) 12 állami gazdaságot hánytorgatnak fel nekünk folyamatosan - egyébként tessenek megnézni, hogy milyen teljesítményt produkálnak ezek az állami gazdaságok! -, az önök mostani szocialista partnerei pedig 134-et privatizáltak.

Miniszter úr!

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Én azóta gondolkodom rajta, ha valaki megnyer egy ilyen pályázatot, beruház, ott van a terméke, mit kezdene vele? Azért írtuk ki új kerettel ezeket a pályázatokat, hogy ne kelljen import kismalacot behozni ahhoz, hogy a hízalási alapanyagaink meglegyenek. Azért írtunk ki brojlernevelő telepekre

pályázatokat, hogy ne kelljen Romániában vagy éppen Szlovákiában megtermeltetni, ami az exportunkhoz szükséges, hogy az exportra kerülő - mert csirkéből önellátók vagyunk maximum - csirke kapcsán a szerződéses kötelezettségeinket teljesíteni tudjuk, tehát hogy meglegyenek. A pályázatok tehát valós piaci igényeket mértek fel, amiben a Covid csak segített a gyenge pontjainkat megtalálni, hogy hova kell mindenképpen tennünk, hova kell tennünk ezeket a forrásokat. Tehát valós piaci igényekre alapozva méreteztük be annak az ágazatnak a fejlesztését, amelynek a termékei az elkövetkező években, amikor megépül, azok nagymértékben fogják szolgálni az élelmiszer-önrendelkezésünket és a magyar nemzetgazdaság fejlődését.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Az 1. napirendi pontot lezárom. Megköszönöm a miniszter úrnak a tájékoztatást és a viszontválaszokat is.

Tájékoztató az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállításról

A 2. napirendi pont kapcsán én is szeretném külön tisztelettel köszönteni Kovács Zoltán államtitkár urat, kérve, hogy tájékoztasson bennünket az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás alkalmából, illetve a rendezvényről, az eddigi tapasztalatokról. Aki a közösségi médiákat figyeli, ott valami két világot lehet látni: az egyik oldal azt állítja, hogy teljes érdektelenségbe fulladt ez a világkiállítás, hogy totál fölöslegesen költöttünk el, és akkor minden nap egy nagyobb milliárdot mondanak; a másik oldalon meg azt látom az élő felvételekből, hogy kigyózó sorok állnak a jegypénztárak előtt, és az egyes kiállítóterekben koordinált idegenvezetéssel lehet csak odajutni a kiállító standokhoz, és ma reggel volt szerencsém az államtitkár úrral néhány mondatot váltani arról, hogy egy mérföldkőhöz is érkeztek a mai napon.

Megadom a szót az államtitkár úrnak.

Kovács Zoltán tájékoztatója

KOVÁCS ZOLTÁN államtitkár (Miniszterelnöki Kabinetiroda): Miniszter Úr! Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen. Előre is elnézést kérek, hogy rövidre fogom a beszámolómat, de nekem majd el kell mennem, mert a román standavató, illetve a román nap zajlik éppen, illetőleg ezzel párhuzamosan a veszprémi kulturális főváros megnyitót is most szerettük volna megtartani 11-től - egy picit majd most várnak -, tehát a bőség zavara van.

Én tehát arról tudok önöknek beszámolni, hogy azt gondolom, elnyerte az értelmét részben a kezdeményezés, amire én még 2018 decemberében kaptam megbízást, több mint két év, két és fél év munkája van mögöttünk, több mint ötezer ember dolgozott és dolgozik azon, hogy ez a rendezvény, illetve a rendezvénysorozat itt, Budapesten és a három kiemelt vidéki helyszínen, a somogyi konzorcium programsorozatában és gyakorlatilag az összes vadászatra jogosult szervezetet bekapcsolva az ország szinte minden szegletében zavartalanul bonyolódjék le.

Valóban mérföldkőhöz értünk, hiszen a rendezvénysorozat összlátogatottsági adata tegnapi átlépte az egymilliót, ez azt jelenti, hogy ennyi embert sikerült elérnünk, megszólítanunk és bevonnunk a zajló programokba, és csak itt a helyszínen a mai napon át fogjuk lépni a háromezrezer látogatót.

Megmondom őszintén, az első négy nap leginkább azért rossz érzése miatt, mert olyan mértékű rosszindulatnak, hazugságáradatnak és a nem is minket, hanem a résztvevőket bántó megnyilatkozásnak voltunk tanúi, igazából szeretnék köszönetet mondani annak, akinek ebben része volt, mert segített nekünk. Én tehát azt gondolom, hogy az a tömeg, amely a múlt hét közepén - különös tekintettel a FeHoVa hosszú

hétvégéjére - itt felsorakozott és megjelent, az tanúbizonyság arról, hogy a kiállítás, a budapesti kiállítás tartalma és a vidéki rendezvénysorozat tartalmai igenis vonzzák az embereket, szívesen vesznek ebben részt, tehát egyfajta társadalompolitikai célkitűzést is megvalósítottunk rajta keresztül.

Örülök, hogy a bizottságnak ma itt van nyílt ülése, hiszen egyúttal láthatják azt is, hogy abban a nagy számháborúban hogyan kerülnek a helyére ezek az összegek. A C csarnokban, pontosabban annak az új épületében, az új, nemcsak Budapesten, hanem Közép-Európában is legmodernebb, legnagyobb konferenciaközpontban, annak a földszintjén ülünk, a 3. emeleten, a tetején van a majdnem ezer fő befogadására alkalmas multifunkcionális kongresszusi terem. Mi magával a világkiállítással avattuk ezt a komplexumot, és az az 55 milliárd forint, én azt gondolom, már az elmúlt 12 napban elnyerte az értelmét, hiszen egy teljesen megújult, világszínvonalú kiállítóteremben volt képes elhelyezni korábban már egyébként magának az Eucharisztikus Kongresszusnak azon elemeit, amelyek tömegeket vonzottak, ezek az A csarnokban kerültek megrendezésre, mi pedig gyakorlatilag a húsz nap alatt a rendelkezésre álló 75 ezer négyzetméter mindegyikét használjuk. A múlt hétvégén is igaz volt ez, és különösen igaz ez egyébként az OMÉK-ra, és ezért szeretnék köszönetet mondani, ezért is szeretnék köszönetet mondani a miniszter úrnak és az Agrárminisztériumnak, hiszen az elmúlt két és fél évben adott szakmai segítség, amely minden érintett szakmai szervezet, illetve egység részéről eljutott hozzánk, nagyban hozzájárult ehhez a sikerhez, de egyúttal örülünk, hogy bár eredetileg úgy volt, hogy részben a Covid, részben az ütemezés miatt talán nem tartunk OMÉK-ot, azt gondolom, hogy jó döntés volt OMÉK-ot rendezni. Ondré Péternek is gratulálok, hiszen nemcsak hogy csordultig töltötte, hanem talán még el is kellett utasítani kiállítókat, a két csarnok dugig van az ilyenkor szokásos kiállítói tartalmakkal. Meg merem kockáztatni, hogy a rendezvénysorozat végére - hiszen van még nyolc napunk - közel négyszázezer vagy még talán azt is meghaladó látogató lesz itt a Hungexpón. Tehát igazi főpróbája volt ez ennek a megújult infrastruktúrának, és rámutat arra, hogy milyen képességekkel bír nemcsak Budapest, hanem Magyarország inentől kezdve, hiszen a mi kiállításunk is, illetve az OMÉK is a vidék demonstrációja Budapesten, a vidék demonstrációja, mert budapestiek meg még inkább egyébként sok tízezrekben és százezrekben mérhető külföldi látogató is élvezheti.

Külön öröm és eredmény, hogy több mint 56 ezer diák regisztrált a felhívásunkra, amit augusztus végén, szeptember elején küldtünk ki. A regisztráltak fele már tulajdonképpen letudta a látogatást, csak a mai napon 7400 diák és 700 kísérő tanár lesz itt a Hungexpo területén - nem számít az eső, mert ezek a szervezett túrák, egyrészt mivel beltérben vannak, természetesen akkor is élvezhetőek, másrészt pedig mutatják azt az elemi érdeklődést, ami az iskolások, az általános és középiskolások körében van. Így ha csak ezt az 56 ezer embert, gyermeket nézzük, már akkor elértük a célunkat.

Elértük a célunkat szakmai szempontból is, hiszen bebizonyítottuk, be tudjuk bizonyítani, hogy a vadászat kérdéséről mint a fenntartható természetgazdálkodás egyik elengedhetetlen eszközéről lehet beszélni. A miniszter úrnak arra a gondolatára szeretnék itt csak támaszkodni, amely nem is feltétlenül a szűken vett és bizonyos értelemben egzotikusnak vagy rendkívül szűk csoportérdeknek tekintett vadászatra koncentrál, hanem az életmód kérdésére. Az látható, hogy a vadászatnak nemcsak szerepe van, hanem a vadászatra szükség van annak a vidéki életmódnak a megtámasztásában és igazolásában, amiről itt a miniszter úr részletesebben beszélt, és az az érdeklődés, ami itt megjelenik, az túlmutat a vadászat kérdésén. Mi az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás létrehozásakor kimondottan erre törekedtünk, egy olyan kiállítást akartunk létrehozni, amelyet a vadászok is élveznek,

tehát a szakma minden igényét kielégíti, de egyúttal a laikusok számára is nemcsak élvezhető, hanem egyszerre tájékoztató és ismeretterjesztő is azokról a kérdésekről, amelyekről itt a húsz nap alatt folyamatosan beszélünk.

Hat nemzetközi konferenciát tartottunk, tartunk, köztük egy magyar kezdeményezésű, minden részletre kiterjedő vadászati, vadgazdálkodási konferenciát. Ezeknek a konferenciáknak az összes elemét dokumentáljuk, tehát a '71-es világkiállításához képest is mind képanyagban, videóanyagban, szakmai tartalmakban, mind a kiállítás tartalmának a digitalizálásában, szisztematizálásában természetesen mindent elkövetünk, és azt hadd emeljem ki még itt a végén - mindenkit arra invitálok egyébként, hogy tekintse meg a kiállítást, önmagáért fog beszélni -, azt szeretném még kiemelni, hogy számításaink szerint a kiállítás elemeinek a 80-85 százaléka újrahasznosul, tehát azok a tartalmak, amelyek itt megjelentek, az ország különböző részeiben, Vásárosnaménytől Keszthelyig a különböző vidéki gyűjteményekben vagy vadásztársaságok gyűjteményeiben vagy éppen oktatási céllal újra fognak hasznosulni. Hadd emeljem ki ebből például a vizes csarnok, a D csarnok tartalmát, ahol a száraz mederben kiállított, talán több mint harminc digitalizált és 3D-s nyomtatóval előállított halmakett később majd például a MATE, az Agrár- és Élettudományi Egyetem oktatási céljaira fog hasznosításra kerülni; vagy például a hagyományos vadászati módokat bemutató kiállításelem Keszthelyen egy új csarnokban, egy új épületben kerül elhelyezésre. Tehát nemcsak a témájában, a központi üzenetében foglalkoztunk a fenntarthatóság kérdésével, hanem igyekeztünk az elköltött adófizetői pénzeket úgy használni, hogy azok hasznosuljanak. A mi lelkiismeretünk ezzel kapcsolatban teljesen tiszta, hiszen egy hároméves rendezvénysorozatról beszélünk, amelynek az utolsó állomása egyébként majd szilveszterkor lesz, hiszen a Covid miatt májusban nem tudtuk megrendezni azt az európai kutyashow-t, kutyabajnokságot, amely önmagában ezeket, sőt inkább tízezreket vonz, az szilveszterkor kerül majd megrendezésre. A holnapi napon mindenek vizsla versenyünk lesz.

Minden nap olyan elemek vannak tehát, amelyek, azt gondolom, egy-egy célcsoport esetében is százak és ezrek megélhetését, szórakozását is ismeretgyarapítását szolgálják. Kérem, hogy vessenek rá majd egy pillantást. Azt gondolom, hogy azzal, hogy ma itt vannak, mármint hogy a bizottság itt tartja az ülését, hogy részt vesznek az OMÉK-on, erre lehetőség nyílik, és bízom benne, hogy önök is úgy lesznek vele, mint sokan mások, hogy a következő egy hétben még visszatérnek, és egy kicsit részletesebben megtekintik a kiállítást. Természetesen állok rendelkezésre a kérdések kapcsán.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük. Gratulálunk a merész vállalkozáshoz, hogy egyáltalán azt mondtuk, hogy akkor itt, Magyarországon újra '71 után, és az eddigi eredményekhez, a szervezéshez és a rendezvények lebonyolításához szintén gratulálunk minden felelősnek.

A bizottság tagjaihoz fordulok, van-e kérdés, észrevétel? *(Jelzésre:)* Steinmetz képviselő úr!

Hozzászólások, kérdések, válaszok

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm szépen az államtitkár úrnak nemcsak a beszámolót, hanem az elmúlt években a szervezésben vállalt feladatokat, és én azt is szeretném megköszönni, hogy ez a rendezvény diszkriminációmentesen kerül megrendezésre; nagy nehézséget okozhatott elérni, hogy miközben szalagavatókra vagy ötszáz fő feletti városi rendezvényekre vagy akár egy koncertre csak védettségi igazolvánnyal lehet bemenni, ide mégis több százezer ember tud eljutni anélkül; valószínűleg ezért is olyan magas a látogatottsága, és kívánom, hogy még magasabb

legyen a napokban. Én biztos hogy meg fogom tekinteni mind az OMÉK-ot, mind a vadászati kiállítást, és nagyon kíváncsi vagyok, hogy mit fogok tapasztalni, mert egyébként érdekel mind a kettő.

Nem lehet szó nélkül elmenni amellett, azt a kérdést fel kell tenni, hogy pontosan mennyi adófizetői forintba került ennek a szervezése és lebonyolítása, illetőleg felmerül, a továbbiakban felmerül a kérdés, hogy erre egy pontos számot mondjunk, mert mást mond Apáti Bence a Hír TV-n, ő 17 milliárdot mond, mást mond a sajtó, az 72 milliárdról beszél, és mást mond Szabó Tímea képviselőtársunk, ő százmilliárd forintos nagyságrendről beszél. Szeretném tehát, ha ezt tényleg tisztába tennénk, mert az emberek kíváncsiak erre.

A harmadik dolog - hogy beleférjek az időkeretbe - csak egy észrevétel, egy visszajelzés, hogy Magyarországon, különösen a nagyvárosokban és különösen a szebbik nem körében a vadászok, a vadásztársadalom elutasítottsága igen nagy, úgy szoktak fogalmazni, hogy van szívetek lelőni a Bambit. Ennek a kiállításnak és egyáltalán Magyarország kormányának, az államtitkár úrnak van-e arra határozott elképzelése, hogy hogyan tudjuk ezt - hogy is mondjam? – az attitűdöt megváltoztatni, mert jó lenne, hogyha itt Magyarországon a vadászokra vadgazdálkodóként tekintenének, nem pedig mint gyilkosokra. Én azért bízom benne, hogy ez a kiállítás egyébként ezt a célt is el tudja majd kérni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Már régen megkezdődött egy vita, állatvédők kontra társadalom, és ebben próbáltunk érvelni, hogy az ember egy csúcsragadozó, szóval nincs mese, azért vagyunk azok, akik vagyunk, mert a fejlődésen keresztül valahogy mi nyertünk ebben az ügyben. De azoknak a kétkedőknek, akik azt mondják, hogy képesek vagytok lelőni a Bambit - és itt nem a gyerekkorunk üdítőjéről beszélünk, hanem a kedves kis mesefiguráról -, el kell mondani, hogy egyébként mindannyian valami gyilkossági hajlammal vagyunk megáldva, legalábbis részesei vagyunk annak, mert ha valaki húst fogyaszt, ott, nincs mese, valaki megölt egy élő állatot. Most ezt valaki vadászat közben teszi meg, valaki meg tudatosan erre nevelve és a mai követelményeknek megfelelően, de nincs mese, azt az élő állatot meg fogják ölni ahhoz, hogy mi emberek húst ehessünk. Ezt nem vagyunk hajlandóak tudomásul venni - aztán vannak, akik úgy döntenek, hogy ők vegetáriánusok lesznek egyéb okok miatt, ez egy szűk rétege egyébként az emberiségnek -, de nem szeretünk szembesülni azzal, hogy nincs mese, mi csúcsragadozók vagyunk.

Államtitkár úr!

KOVÁCS ZOLTÁN államtitkár (Miniszterelnöki Kabinetiroda): Elnök úr, köszönöm szépen. Tisztelt Képviselő Úr! A kérdései jogosak és indokoltak is. Hadd kezdjem a pandémiára vonatkozó felvetésével! Azt nyilván figyelte és észrevette, hogy nagyjából egy hónappal előtte szoktunk rendezvényekre, illetve lebonyolításra vonatkozó döntéseket hozni - Magyarország Kormánya ebben az esetben is így járt el. *(Dr. Nagy István távozik az ülésről.)* Talán emlékszik rá, hogy augusztus elején, július legvégén egy hónapra előre tekintve az augusztus 20-ai rendezvénysorozatot, az Eucharisztikus Kongresszust és a lovas Európa-bajnokságot mentesítettük a korlátozások alól. Én azt gondolom, hogy az azóta eltelt időszak, illetve a számok fényében bebizonyosodott, hogy ez jó döntés volt.

Én része vagyok annak az operatív törzsnek, amely folyamatosan figyeli a pandémia adatainak az alakulását, és arról tudok beszámolni, hogy a jelenlegi döntést is jónak tartom, hiszen a kiállításra érkezők miatt vagy a rendezvény miatt nem történt olyan típusú változás a számokban, amely megkérdőjelezné annak a döntésnek a jogosságát, hogy az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás is

korlátozások nélkül látogatható, annál is inkább, mert az NNK, tehát a Népegészségügyi Központ és természetesen minden érintett szerv része annak a kis operatív csapatnak, amely napi szinten felügyeli ennek a rendezvénynek a lebonyolítását. Külön figyelünk a takarításra, azokra a higiénés körülményekre, amelyek a pandémia szempontjából mértékadók, tehát mi tiszta lelkiismerettel bonyolítjuk el a rendezvényt arra is figyelemmel egyébként, hogy a gyerekek esetében, illetve például a jószolgálati program esetében, ahol fogyatékkal élő honfitársaink is ellátogatnak hozzánk, külön figyeltünk, felhívtuk a figyelmet, hogy lehetőleg csak olyanok jöjjenek, akiknek nincsenek tüneteik, illetve egészségesek. Eddig tehát, én azt gondolom, ebből a szempontból teljes mértékben rendben vagyunk.

A költségeket tekintve én nagyon sajnálom, hogy sok képviselőtársuk elragadtatta magát ebben a kérdésben, hiszen kezdettől fogva és tisztán elmondtuk, hogy a költségek 17 milliárd forint körül alakulnak - azért mondom, hogy „körül”, mert természetesen ahogy véget ért a rendezvénysorozat, majd a jegyárbevétel, a végső elszámolással kapcsolatban mindent a nyilvánosság elé fogunk tární, mint minden állami rendezvény kapcsán szoktuk. Ebben a 17 milliárd forintban benne van az elmúlt három év nagyjából 40-50 embert foglalkoztató stábkölsége, benne vannak azok az infrastrukturális, bérleti és egyéb költségek, amelyek például a Hungexpo igénybevételéből, a kiállítási tartalmak létrehozásából fakadnak. Csak egy dolgot hadd mondjak el önöknek! Csak a trófeakiállítás biztosítási költsége több mint 6 milliárd forint, a magyar csarnokban kiállított Seuso-kincs és a nagyszentmiklósi aranykincs okán inkább százmilliárdokban mérhető a biztosítási érték, tehát ezeket a rendezvényszervezési költségeket majd szépen tételesen alá fogjuk támasztani.

Egy ilyen méretű, húsz napig tartó rendezvény és rendezvénysorozat esetében, beleértve egy lovas Európa-bajnokságot, a 17 milliárd forint még kimondottan - hogy is mondjam? - visszafogott költségnak tekinthető, különösen arra tekintettel, amit mondtam, hogy minden elemét megpróbáljuk hasznosítani. Például a lovas Európa-bajnokságra a Kincsem Parkban egy olyan maratoni pálya épült - 9 kilométer hosszú pályavezetés -, amely ha nem is egyedülálló a világon, mert talán Dortmundban van hasonló, de itt marad a Kincsem Parkban és Budapesten, a következő években, évtizedekben is használható lesz, és egy olyan megoldást alkalmaz, amely a lelátóról egyben teszi lehetővé ennek a 9 kilométeres szakasznak a megtekintését, hogy egy példát mondjak önnek.

Hogy a tartalmat hogyan próbáltuk megfogalmazni, és hogy hogyan képes oldani a vadászokkal, a vadászattal kapcsolatos félreértéseket és ellenérzéseket, valóban az az egyik legnagyobb kérdés. Számomra a látogatószám önmagában bizonyíték arra, hogy erre van esély, és ez alapvetően az ismeretterjesztéssel, különös tekintettel a fiatalok megszólítására, kell hogy kezdődjön. Hiszen mi a vadászatot nem megszerettetni akarjuk az emberekkel, ma is látok erről szóló cikkeket, tehát nem ettől fogják megszeretni a vadászatot, egyet szeretnénk megérteni velük: hogy abban a fenntartható természetgazdálkodásban, ami mindannyiunk érdeke, a vadászatnak nélkülözhetetlen szerepe van a vadállomány szabályozásában, a genetikai minőségi kérdések karbantartásában, és nem mellesleg egyébként az agrárium kapcsán - itt erről nem volt idő beszélni, és nyilván nem is lesz, nem lehet most szétfeszíteni az időkereteket - az agrárkárok, tehát a vadkár kérdésében, ami összességét tekintve, a vadászati tevékenység és a vadkár összességében inkább százmilliárdos tételnek tekinthető az ország életében, tehát ez költségvetési értelemben is igencsak értelmezhető nagyságrend. Ezekre mind-mind szükség van, és ezt meg kell értetnünk azzal az egyre urbanizálódó közönséggel, amelynek az ismeretei ezzel kapcsolatban erősen hiányosak. A legjobb út és a legjobb mód erre az olyan típusú ismeretterjesztő tartalom megismertetése, amivel itt találkozni fognak.

Én senkitől, aki innen elment, nem hallottam olyan típusú felháborodást, ami arról szólt volna, hogy mi itt a gyilkolással, az öléssel, a vadak elejtésével kapcsolatban olyan tartalmakat jelenítettünk volna meg, amely bárkit taszítana; éppen ellenkezőleg, ráébredést látok a szemekben, egy olyan típusú belátást, hogy erre a dologra, mármint a vadászatra szükség van.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további kérdés esetleg? *(Dr. Steinmetz Ádám jelzésére:)* Nagyon röviden, kérem.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Nagyon szépen köszönöm az államtitkár úrnak. Csak hogy konkrétabban fogalmazzak, és köszönöm, hogy ez a 17 milliárd forint elhangzott, de, ugye, ennek a kiállításnak azért vannak komoly bevételei is, tehát a kiállítók, illetőleg az idelátogató több százezer ember jegybevétele. Arra a számra vagyok tehát pontosan kíváncsi, hogy a költségvetést érintően mennyi mínuszt jelent ez az adófizetőknek, tehát hogy mennyivel járul hozzá az adófizető, a költségekből levonva a bevételeket, hogy összességében a szaldó hogy néz ki, mennyivel támogatják a magyar adófizetők ezt a rendezvényt. És szerintem ez így korrekt, hogyha erről a számról beszélünk.

ELNÖK: Köszönöm. Államtitkár úr!

KOVÁCS ZOLTÁN államtitkár (Miniszterelnöki Kabinetiroda): Ennek a pontos egyenlegét értelemszerűen a legvégén fogjuk tudni meghúzni. Én azt állítottam önöknek, hogy a kiállítás tartalmának a 80-85 százalékát újrahasznosítjuk, tehát elhelyezzük, a jegybevételek alakulását pedig meglátjuk, emlékeim szerint olyan 150-160 millió forintnál tartunk csak, de a jegyek ára visszafogott volt, tehát kimondottan nem a jegybevétel volt a cél, ugyanis még másban is gondolkodunk, abban, hogy az itt kiállító, illetve idelátogató 98 ország képviselői - több mint negyven országnak volt itt kiállítása - szétviszik a magyar mezőgazdaság, vadgazdálkodás és Magyarország hírét, aminek a marketingértékét is bele kell ebbe számolni, és ha az oktatási és egyéb értékeket is beleszámítjuk, én azt gondolom, hogy nullszaldós lesz, minimum nullszaldós lesz maga a kiállítás, de hogyha a meggyőződésemet kérdezi, akkor azt gondolom, hogy a 17 milliárd többszörösen fog hasznosulni.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr.

A 2. napirendi pontot lezárom, köszönöm a tájékoztatót és a válaszokat. *(Kovács Zoltán: Visszontlátásra! - Kovács Zoltán távozik az ülésről.)*

Tájékoztató a zöldség-gyümölcs ágazat aktuális kérdéseiről

A 3. napirendi pontban a Fruitveb részéről dr. Apáti Ferencet fogjuk meghallgatni. Megadom a szót.

Dr. Apáti Ferenc tájékoztatója

DR. APÁTI FERENC elnök (Fruitveb Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Először is nagyon szépen köszönöm a meghívást és a felkérést a beszámoló megtartására. Mindig örömmre szolgál, hogyha ilyen fórumokon, illetve a Mezőgazdasági bizottság előtt számot adhatunk a zöldség-gyümölcs ágazat égető problémáiról. *(A tájékoztatót vetítés kíséri.)*

Készítettem egy rövid prezentációt annak érdekében, hogy legyen egy vonalvezetése a beszámolónak, és tudjam tartani az előírt időkorlátot. Az első néhány

percben egy picit távolabbra nézve, globálisabb szemlélettel tekintek ki a zöldség-gyümölcs ágazatot befolyásoló környezeti tényezőkre; stratégiai, közép- és hosszú távú tényezőket említenék meg; ezeket azért tartom fontosnak, mert úgy gondolom, hogy hosszú távú irányok, látható hosszú távú irányok határoznak meg jelenlegi döntéseket, éppen ezért azt, hogy milyen irányban fog haladni a zöldség-gyümölcs ágazat, azt látnunk kell hosszú távon. Ezt követően pedig az idő nagyobb részét inkább arra fordítanám, hogy jelenlegi, nagyon aktuális megoldandó problémákat, kérdéseket, adott esetben megoldási javaslatokat vetek fel.

Azt gondolom, hogy azt, hogy a zöldség-gyümölcs ágazat vagy egyáltalán bármely ágazat milyen irányba megy, nem mi határozzuk meg, nem az ágazat szereplői határozzák meg, hanem a környezetünk. A környezeti tényezők közül a vevők és a versenytársak azok, akik a leginkább formálnak minket azon feltételrendszer által, amit ránk kényszerítenek. A zöldség-gyümölcsök 60-70 százaléka ma áruházláncokban, hiper- és szupermarketekben fogy, ezeknek a vevőknek az igénye a nagy árualap, a szervezett beszállítás, a nagy beszállítói megbízhatóság, illetve az, hogy kiváló minőségű, nagy biztonságú élelmiszert várnak nagyon olcsón. A versenytársak szintén nagyon nagy árversenyt kényszerítenek ránk, ma a zöldség-gyümölcsök piacán az esetek többségében nyomott piaci árak uralkodnak, és ebben, mármint a verseny intenzív tartásában a lengyelek járnak élen. Nagyon sok zöldség-gyümölcsben nagyon alacsony áron képesek ideszállítani a termékeiket, amivel értelemszerűen agyonnyomják a mi árainkat is.

A munkaerőpiac vonatkozásában mindenki tudja, látja, hogy nincs munkaerő, sem mennyiségében, sem minőségében nem áll rendelkezésre elegendő munkaerő, ami nyilván abba az irányba visz minket, hogy a munkaerő-hatékonyságot fokozni kell.

Talán ennél is több problémánk van az utóbbi időben az időjárás, a klíma átalakulásával. Nem egy bizonyos irányba megy a klíma, amire rá lehetne készülni, hanem ami változik, az a szélsőségek gyakorisága és az extremitások mértéke. Vannak időszakok, amikor extrém sok csapadék hull, van, amikor hónapokig nem látunk csapadékot, van, amikor forróság van, van, amikor április-májusban nagyon kemény, téli jellegű lehűlések vannak, amelyek az utóbbi években nagyon komoly fagykárokat okoztak főleg a gyümölcsösökben, előfordulnak nagyon heves vihar-, jégveréskárok. Az időjárási károk azok tehát, amelyek talán az utóbbi három-négy évben borzasztóan megkeserítik az életünket, és nem látszik az, hogy ez a következő időszakban enyhülne vagy jobb lenne.

A belső környezeti tényezők közül talán ami a leginkább rányomja a bélyegét az ágazat fejlesztésére vagy fejlesztetőségére, az a generációváltás problémaköre, ami nemcsak zöldség-gyümölcs-specifikum. Nagyon sok gazdálkodó kioregedett, nincs utód, nem tudja átadni a gazdaságát, és ezek a gazdaságok, amíg még a támogatások lélegeztetőgépen tartják őket, működnek, de ezek a gazdaságok előbb-utóbb abbahagyják a működésüket. Ami még a fejlesztési lehetőségeket korlátozza, az főleg a gyümölcságazatban az elavult termelési színvonal és termelési szerkezet, ami miatt nincs elegendő saját forrás, nem tudunk elegendő saját forrást kitermelni a fejlesztések megvalósításához. *(Horváth István megérkezik az ülésre.)*

Nagyon röviden egy sematikus ábrát vetítettem fel a zöldség-gyümölcs-termelés evolúciójáról épp a gyümölcs példáján, de ez akár a szabadföldi zöldségre vagy a hajtattott zöldségre is ráhúzható lenne. Harminc évvel ezelőtt csináltunk olyan extenzív ültetvényeket, amelyek öntözetlenek és minden időjárási kár ellen védtelenek voltak, de tudtunk rajtuk termelni, mert nem volt ennyi probléma sem a munkaerővel, sem az időjárási károkkal. Majd rájöttünk, hogy jobb, ha öntözünk, majd rájöttünk, hogy ha öntözünk és jó a termés, akkor már csináljunk intenzív ültetvényeket, és így lassan egy tíz év alatt eljutottunk ahhoz, hogy kétmillióból nyolcmillió ültetvényeket csináltunk.

Rájöttünk, hogy ha öntözött és nyolcmillió, tehát nagyon drága ültetvényeket csinálunk, nem engedhetjük meg magunknak, hogy minden második-harmadik évben elverje a jég a termést - rakunk rá jéghálót, így már lett egy 15 milliós ültetvényünk. De ha már van egy borzasztóan drága, 15 milliós bekerülési költségű termelési infrastruktúra, akkor nem engedhetjük meg magunknak, hogy minden évben vagy minden második-harmadik évben jelentős károkat okozzon a fagy. Eljutottunk oda, hogy olyan ültetvényeket csinálunk - és ez igaz a hajtattott vagy a szabadföldi zöldségtermesztésre is, csak máshogyan -, hogy minden időjárási kárelem ellen védett termelési infrastruktúrával tudunk csak termelni. Ezeknek az infrastruktúráknak jellemvonása, hogy nyilvánvalóan alulról felfelé haladva nő a termés hozam és a termésminőség, ezzel együtt a hatékonyság, javul a termésbiztonság, ami a beszállítói biztonság az alapja - nem tudunk úgy érvényesülni a piacon, hogy egyik évben van termés, a másik évben nincs -, javul az élőmunka hatékonysága egy kiló termésre vetítve, ugyanakkor ugyanebben az irányban jelentősen nő a termelésnek a tőke- és szaktudásigénye.

Ha ezt összevetítjük az előző ábrával, hogy melyek azok a környezeti tényezők, amelyek most nyomnak minket, hogy a versenytársak, a vevők olcsó, jó minőségű, biztonságos árut akarnak nagy beszállítói, szállítói biztonsággal, és hogy romlanak a klimatikus, időjárási hatások, egyre több a kár, akkor ez azt jelenti, hogy nincs más lehetőségünk, mint az intenzív, nagy termésbiztonságú, nagy hatékonyságú kultúrák irányába fejleszteni. Azt gondolom, hogy az ágazati, ágazatpolitikai döntéseket a következő években ez kell hogy meghatározza, akármilyen ágazatról beszélünk, a nagy termésbiztonságú, nagy hatékonyságú, intenzív kultúrákat nem tudjuk megkerülni, mind a piac, mind a klimatikus hatások, mind a munkaerőhelyzet ebbe az irányba visz minket.

Egy ilyen rövid áttekintés után most már néhány aktuális kérdésre, problémára szeretnék koncentrálni, amely, talán az sem túlzás, ha azt mondjuk, hogy napi aktualitású probléma. Nem biztos, hogy fontossági sorrendben haladok, de próbáltam ebben a sorrendben sorolni a problémákat.

A Vidékfejlesztési Programban az elmúlt egy évben több olyan pályázati felhívás került kiírásra, amely a kertészeti fejlesztést, a kertészeti ágazat fejlesztését szolgálja, és azt kell mondjam, hogy ezek a pályázati felhívások, illetve a feltételrendszerük gyakorlatilag teljes mértékben találkozott a szakma igényeivel. Egyedül talán az ültetvénytelepítésben voltak a szakmának markáns javaslatai a pályázati felhívás módosítására, de ezek, úgy érzem, nagyon jó füllel meghallgatásra találtak; minden más tekintetben alig volt szakmai vita a pályázati felhívások szakmai feltételrendszerében. Azt gondolom tehát, hogy most a pályázatok szakmai feltételrendszere adott vagy adott volt, illetve - mint ahogy a miniszter úrtól hallottuk - nem azt mondom, hogy a korlát is végtelen, de nagyon jelentős pénzforrás áll rendelkezésre a fejlesztésre.

Amit látunk és tapasztalunk elsősorban a hűtőház-, üvegházprojekteknél, amelyek tavaly ősszel futottak, tavaly ősszel kerültek elbírálásra, az az építőanyagárak robbanása miatti nagyon jelentős beruházásiköltség-emelkedés. Mi most a kertészeti területen úgy látjuk, hogy nagyon sok hűtőház- vagy üvegházprojekt lehetetlenülhet el az utóbbi hat-nyolc hónap építőanyagár-robbanása miatt, hiszen az egy nagyon jelentős beruházásiköltség-emelkedést idézett elő, a pályázati felhívásnak a költségkerete és a megítélt támogatás pedig adott. A miniszter úr tett rá utalást, hogy erre már van forgatókönyv, és bízunk benne, hogy ez meg fog oldódni, mert az építőanyagár-robbanás keltette nagyon jelentős költségemelkedés, illetve az, hogy a források, az NHP-források, a kedvezményeshitel-források beszűkültek, az oda vezethet, hogy hiába volt egy hatékony VP-támogatási rendszer, hiába érkezett be a

kalkulált támogatási keretösszegnél talán kétszer vagy háromszor is több fejlesztésforrás-igény, ezek jelentős része az utóbbi hat-nyolc hónap mindenkitől független piaci történései miatt ellehetetlenülhet. Jó lenne, ha erre lenne valamilyen vészmegoldás, hogy azok a fejlesztések, amelyeket tavaly ősszel még terveztünk, ne essenek kútba.

A következő kérdéskör a VP, AKG, ÖKO kiírása. Én azt gondolom, hogy az AKG- és az ÖKO-programban szintén nagyon sok racionalizálás, egyszerűsítés volt a megelőző programhoz képest, én itt csak egy-két dologra szeretném felhívni a figyelmet - és ebben Papp Zsolt helyettes államtitkár úrral folytattunk már heves vitát. Az egyik az, hogy ezek a támogatási formák, mivel normatív támogatások, akarva-akaratlanul hozzájárulhatnak gondozatlan, elhanyagolt ültetvények konzerválásához, fenntartásához. Korábban vitáztunk arról, hogy szabad-e az AKG-ba beengedni húsz évnél idősebb ültetvényeket, aztán Papp Zsolt helyettes államtitkár úr meggyőzött arról, hogy nem az életkor a probléma, 20-25 éves ültetvény is lehet valóban kitűnően gondozott, és 5-10 éves ültetvény is lehet gondozatlan és elhanyagolt. Azt gondolom, hogy mindenképp jó lenne abban előrelépni a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények, illetve a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot terén, hogy az elhanyagolt, nem megfelelően művelt, gondozatlan ültetvényeket ezekből a támogatási rendszerekből szórjuk ki. Elkezdtük ezt a munkát csak szakmai berkeken belül, hogy hogyan foghatnánk meg a gondozatlan, elhanyagolt, nem megfelelően művelt ültetvényt objektív kritériumokkal, dolgozunk ezen, ha lesz javaslatunk, a minisztériumnak meg fogjuk küldeni, de van esélye, hogy zsákutcába jutunk, mert egy ültetvény kondícióját, állapotát jogszabályban, paragrafusokban leírni úgy, hogy az egzaktul ellenőrizhető és a jogszabály-alkalmazás gyakorlatába átvihető legyen, borzasztóan nehéz.

Amit jelen pillanatban az AKG-ban pár napja látunk - és ez az elmúlt néhány napban érkezett impulzus, még időnk sem volt megosztani a minisztériummal -, az az, hogy jelen pillanatban az ÖKO-átállás esetében ültetvényekre ilyen 6-700 ezer forint körüli hektáronkénti támogatás lesz. Hektáronként 6-700 ezer forint támogatás borzasztóan csalogató ahhoz, hogy valaki az ültetvényét bevigye a hároméves átállási időszakra bióba. Ha valaki tényleg biogazdálkodni akar, akkor ezzel nincsen semmi gond, vigye be, álljon át három év alatt, ehhez kapjon 6-700 ezer forintot, aztán biogazdálkodóként gazdálkodjon tovább! De most azt látjuk az elmúlt napokban érkezett néhány impulzus alapján, hogy bizonyos termelők - nevezhetjük őket szemfülesnek, vagy nem tudom, hogy kellene őket hívni - ebben üzleti lehetőséget látnak. Több száz hektár szántót be fognak telepíteni dió- vagy bodzaültetvénynek látszó objektum gyanánt, ezt a dió- vagy bodzaültetvényt beviszi az ÖKO-átállásba, három éven keresztül lehív hektáronként 6-700 ezer forint támogatást, és a három év végén - mivel ennek az ÖKO-AKG programnak is pont három év a kifutása -, a negyedik évben megteheti, hogy nem gazdálkodik tovább biotermesztőként, hanem felszámolja azt az ültetvényt, amire addig három év alatt közel kétfélmillió forint támogatást hívott le. Az élmény vagy ez a fifika nekünk is új. Én nagyon áldásosnak tartanám, ha legalább az ilyen jellegű támogatási visszaélések ellen lehetne valami gátat építeni a szabályozóba azzal együtt, hogy a felhívás már kint van, és nem tudom, utólag lehet-e ilyen jellegű tervek, elképzelések ellen tenni.

Nagyon jelentős problémának tartjuk most az ágazatban a hűtő- és konzerviparunk alapanyag-ellátását, különös tekintettel a zöldborsóra és a csemegekukoricára. Tudni kell, hogy a hazai hűtő- és konzervipar adja a hazai zöldség-gyümölcs-feldolgozóipar teljesítményének a 70-80 százalékát. A hűtő- és konzerviparunk durván 25-30 százalékban zöldborsót és egy olyan 50-60 százalékban csemegekukoricát dolgoz fel, tehát a zöldborsó és a csemegekukorica adja a hűtő- és

konzervipar alapanyag-felvásárlásának vagy termelésének a 70-80 százalékát. A zöldborsóban nagyon jelentős termelési problémák léptek fel az utóbbi négy évben vagy a májusi-júniusi monszunszerű csapadékok miatt, amelyek '18-19-ben és '20-ban is uralkodtak, vagy a miatt a hőség és aszály miatt, ami idén júniusban uralkodott a júniusi betakarítási időszak alatt. Nagyon jelentősen romlott a termelési kedv, nagyon sok termelő nem lát már fantáziát a zöldborsótermelésben, ez viszont azt jelenti, hogy ha eltűnik a zöldborsótermelésünk, akkor az nemcsak a hűtő- és konzervipari alapanyag 20-30 százalékát tünteti el a színről, hanem eltünteti a ráépülő másodvetésű csemegekukoricát is, ami egy 10-15 ezer hektár. Tehát ha eltűnik a zöldborsó, eltűnik 10-15 ezer hektár csemegekukorica, és ezzel együtt eltűnik a hazai hűtő- és konzervipar alapanyag hátterének, illetve kibocsátásának a 35-45 százaléka, az értelemszerűen letális hatású a hűtő- és konzerviparra annak okán, hogy másfél hónapot rövidül a feldolgozási szezon, hiszen a borsóval kezdenek, majd a másodvetésű csemegekukoricával fejezik be, csökken a feldolgozható alapanyag mennyisége, és ez olyan fajlagos állandó költség-növekedést eredményez, amit a hűtő- és konzervipar gazdaságilag az európai piacon nem fog kibírni.

Ehhez kapcsolódóan a javaslatunk az volt, összefüggésben a VCS, tehát a termeléshez kötött támogatásokkal, hogy stratégiai jelentőséget tulajdonítva a zöldborsóágazatnak csökkentjük a termeléshez kötött támogatásokban vagy akár szüntessük meg a termeléshez kötött támogatásokban az extenzív ültetvény borítékot - az extenzív ültetvény boríték durván 3-3,5 milliárd forint támogatást visz el évente -, és ezt a felszabaduló forrást adjuk oda részben, kisebb részben az intenzív ültetvényeknek, nagyobb részben a zöldborsóágazatnak. Azért mertünk ezzel a javaslattal előállni, mert az AKG-ban az életkorhatárnak a 20-ról 26 évre történő megemelése, a bioátállás támogatásának a jelentős növelése elsősorban az extenzívebb ültetvényeket segíti, hiszen 20 év fölötti intenzív ültetvény nem nagyon van, illetve a bióba is rendszerint extenzív művelési rendszerek mennek be, tehát az extenzív ültetvények az AKG-ban, ÖKO-ban megkapták szerintem azt a támogatást, ami a működésükhöz szükséges, a termeléshez kötöttet javasolnánk a zöldborsó és kicsit az ültetvények irányában összpontosítani.

A munkaerőhiány esetében és a munkaerőkérdésben jó megoldások nem nagyon vannak, munkaerő nem lesz több, ezt mindenki tudja. Az egyik jó megoldás az intenzív termelési módok, művelési rendszerek alkalmazása azért, mert ott egységnyi termékre 20-30-40 százalékkal kevesebb munkaerő kell, mint az extenzívebb termelési módoknál, művelési rendszereknél. A másik a gépesítés, automatizálás, de ezeknek a VP kertészeti gép és egyéb jogcímei nagyon jó teret nyitottak, hogy automatizáljunk, gépesítsünk, enyhítve, nem megoldva, de enyhítve ezzel a munkaerő-problémát.

Próbálkozunk külföldi munkaerő behozatalával, ez két ágon fut. Az egyik a kárpátaljai, vajdasági, erdélyi munkaerő behozatala, ők rendszerint itt vannak Magyarországon, főleg hajtató kertészetekben, spárgában - nagyon szeretnénk azt kérni, hogy a határon túli munkaerő érkezése soha semmilyen döntésben ne szigorítás tárgya legyen, hanem nyissuk a kaput, hogy a környező országokból érkezhessen munkaerő -, a másik, hogy próbálkozunk távol-keleti, Fülöp-szigeteki, thaiföldi munkaerő behozatalával is, Bencsik helyettes államtitkár úrral volt ebben egy egyeztetésünk. Nyilván külön-külön egyik sem oldja meg a munkaerő-probléma összes szegletét, de olyan feldolgozóipari vagy ágazati területeken, ahol hosszú termelési ciklusokban termelünk, egy élelmiszeriparban, a gombaházakban, a hajtató kertészetekben nem ördögtől való már az, hogy Fülöp-szigeteki vagy thaiföldi munkaerővel dolgozzunk, mint ahogy van rá magyar példa és van rá pozitív magyar példa, hogy be lehet hozni ezt a munkaerőt, és lehet velük dolgoztatni. Ebben a munkában majd tisztelettel ugyanígy kérnénk a bizottság támogatását.

A hajtató kertészetünk következő nagy problémája a jordán vírus vagy a paradicsom barna ráncosodás vírusa. Ez gyakorlatilag a paradicsomnak ugyanolyan ellensége, mint most a Covid az emberiségnek. A jordán vírus gyakorlatilag néhány nap leforgása alatt két vállra fektet egy üvegházi kultúrát, ha bekerül egy üvegházba, óriási károkat okozva a termelőnek. Magyarországon még csak néhány helyen találták meg - Hollandiából indult a fertőzés -, elszigetelten jelentek meg ezek a fertőzések. Az lenne a javaslatunk, készítünk egy olyan előterjesztést, javaslatot, hogy tekintettel arra, hogy ez a fertőzés általában nagy hatékonysággal a szállító göngyöleggel, a műanyag rekeszekkel terjed, és a műanyag rekeszek tökéletesen nem fertőtleníthetők, a paradicsom és a jordán vírusra érzékeny kultúrák esetében akár rendeleti szinten legyen kötelezővé téve a papír, kartonpapír szállító göngyöleg alkalmazása, mert az egyutas, eldobható, míg a jelenlegi áruházlánci rendszerekben mozgó műanyag rekeszek - amelyekben nyilván valakinek nagy üzlete van, mert ezek többutas, magas bérleti díjjal odaadott göngyölegek - nem fertőtleníthetők tökéletesen, és ezek hurcolják be a legnagyobb eséllyel a vírust az üvegházakba, ahol aztán hatalmas károkat okoz.

A hiper- és szupermarketek esetében, illetve általában a zöldség-gyümölcspiacon azt látjuk, hogy jelentősen növekedtek a fogyasztói árak az utóbbi két évben, úgy tűnik, hogy az áruházláncok árréstömege is emelkedett az utóbbi időszakban - hozzá kell tenni, hogy a költségeik is jelentősen nőttek. Nem feltétlenül azt akarom mondani, hogy az áruházláncok minden áron megrövidítenek minket, mert olyan borzasztó verseny van a szuper- és hipermarketek között, hogy ilyen erős versenyben extraprofitra nincs lehetőség, én azt gondolom, de egy olyan ellentétes helyzet alakult ki, hogy nagyon magas a zöldségek, gyümölcsök ára, ezért nagyon jelentősen, érzékelhetően visszaesett a zöldségek, gyümölcsök iránti kereslet, ami a magas áron kívül még azzal is összefüggésben van, hogy az áruházláncok polcán gyakran silány minőségű zöldség és gyümölcs van kint, amit nem csoda, ha a fogyasztó nem akar megvásárolni még olcsón sem, nemhogy drágán. Nagyon jó lenne, ha nem is az áruházlánci árképzés ellen tenni, mert szerintem arra nincs ráhatás, de abban valamilyen szabályozó formájában előre lépni, hogy a kikerülő zöldség-gyümölcs minősége ne legyen olyan szinten silány, amilyen.

Még egy gondolat - lejárt az időkeretem, be is fejezem a beszámolómat -: a gyümölcsültetvények vonatkozásában óriási károkat idéznek elő az utóbbi években a fagykarak és az időjárási károk, ez részben fajtakérdés is. Elindultunk az agrárkamarával közösen egy olyan előkészítő munkában, hogy rakjuk helyre a hazai fajtakísérleti, fajtanemesítési rendszert. Amennyiben ebben lesz majd előterjesztésünk, tisztelettel ebben is kérni fogjuk a bizottság segítségét és támogatását, mert a fajtakísérleti és fajtaadaptációs kísérleti háttér helyreállítása kulcskérdés a jövő versenyképessége szempontjából. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. A bizottság tagjait kérdezem. *(Jelzésre:)*
Pócs János!

Hozzászólások, kérdések, válaszok

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Apáti elnök úr kiváló előadást tartott a termeléstől egészen a fogyasztókig, köszönöm szépen, látszik, hogy egy nagyon felkészült és hosszú folyamat előzte ezt meg. Amire én a legnagyobb hangsúlyt szeretném helyezni, hogy - ahogy az előadásában is elhangzott - a termelők soha nem látott pályázati lehetőséget kapnak, a termelők jól pályáznak, sok támogatást nyernek, a termelők felkészültsége meggyőződésem szerint Európában egyedülállóan jó.

Amiben a legnagyobb problémát látom, és ez mindannyiunk számára felelősség és feladat, az az utolsó mondanivalója, az áruházlánccal való együttműködés. Ma is azt tapasztalom, azt látom, hogy Európában egyedülálló módon tiporják sárba a magyar termelők érdekeit az áruházlánccal, és - ugye, az utolsó gondolata is az volt, hogy silány minőségű termékek kerülnek az áruházlánccal polcra - azt látnunk kell, hogy az áruházlánccal az üzletpolitikája kifejezetten áruházláncon termelteti meg a termelőkkel az árut, és áruházláncon termeltetni, az silány minőséget szül, az kerül a pultra, és ráadásul megbélyegzi a magyar termelőt, hogy bezzeg a magyar termelő csak ilyen árut tudott előállítani, miközben mondjuk a piaci árak sok esetben a feléért kötnek szerződést, vagyis nem a minőségre, hanem a mennyiségre és az akciózható árra kötnek szerződést. És folyamatosan azt látjuk, hogy az áruházlánccal - függetlenül az általunk hozott, a tisztességtelen piaci magatartást tiltó törvénytől - visszaélnak a magyar termelőkkel az áruházlánccal, a saját külföldről behozott portékáikat a magyar áruházlánccal teszik tönkre, és hozzájuk nehéz helyzetbe a termelőket. Erre akár javaslatok lehetnek a terméktanácstól, a kamarától, a Mezőgazdasági bizottságtól, de szerintem a legfontosabb kérdés, hogy erre dolgozzunk ki valamit, mert ez a visszaélés az áruházlánccal Európában egyedülálló. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az őszi törvényalkotásban, úgy tudom, meg lesz nyitva a beszállítókat védő jogszabály újrafarmázása.

(Jelzésre:) Aelnök úr!

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság elnöke: Köszönöm. Én is szeretném megköszönni az elnök úrnak a beszámolóját, a magam nevében tudom mondani, hogy számomra is sok hasznos, akár új információ is volt benne, és örülök annak az őszinteségnek is, hogy a problémák is elhangozhattak, de ahogy hallom, vannak megoldási javaslatok is, és bízom abban, hogy ez döntéshozói szinten is értő fülekre talál majd. Úgyhogy jó munkát kívánok a továbbiakban!

Pócs képviselőtársam, egy mondatban hadd reagáljak, hogy azért így tizenegy és fél éves, javarészt kétharmaddal kormányzás után - jó reggelt! - örülök, hogy eljutottunk oda, hogy valamit tenni kellene ezzel a problémával. Mondjuk azt azért túlzónak érzem, hogy Európában egyedülálló módon élne vissza ezzel a helyzettel az áruházlánccal, sok más, jellemzően közép-európai ország is ezekkel a gondokkal küzd, de mindenesetre örülök, hogy így egy bő évtized után már talán kormányzati szinten is foglalkozunk ezzel.

ELNÖK: Hát, azért nem egy bő évtized után vagyunk, mert szerintem ha megnéznénk, legalább hatszor vagy hétszer nyitottuk meg ezt a törvényt. Még szocialista többségű volt a parlament, amikor 2008-2009-ben egy ellenzéki indítványra a kormányoldal, az akkori kormányoldal is úgy látta, hogy ezzel érdemben kell foglalkozni, és az volt az egyöntetű véleményünk, hogy a beszállítókat védjük meg az akkor már nagyon nagy erővel fellépő multi áruházlánccal és az üzletpolitikájukkal szemben a polcpénz, és nem akarom mondani, sok minden, az újságokban való hirdetés és egyéb okok miatt. Ennek a törvénynek volt egy ilyen evolúciós fejlődési szakasza, mert ahogy az alapelképzelést megalkottuk, utána kiderült, hogy egy kicsit másképp értelmezték és gondolták az áruházlánccal, akkor ennek utánaléptünk, szűkítettük, pontosítottuk, egyértelművé tettük, hogy mire gondolt a jogalkotó, és hogy így tessenek viselkedni, akkor kitaláltak más ötleteket - és így lépegetünk egymás mellett, de valamivel mindig előrébb tartunk, habár az egy nagyon nehéz kérdés, hogy lehet-e ideális állapot a beszállító kontra áruházlánccal érdekei és együttműködése kapcsán. Messze nincs ideális állapot, de már messze nem olyan

vadnyugati szintek vannak, mint amilyenek 2004, a belépésünk után szabadultak el, és amely aránytalan erőfellépésre 2008-2009 felé tudtunk az első alkalommal érdemben reagálni. Úgyhogy ennek az útját járjuk most is, és messze nem tíz év gondolkodási idő után próbáljuk ezt a kérdést jogszabályi szinten kezelni.

Ha nincs további kérdező, akkor... *(Dr. Steinmetz Ádám: De van!)* Igen, tessék! *(Dr. Steinmetz Ádám: De nincs reakció?)* Tessék? *(Dr. Steinmetz Ádám: Nincs reakció?)* Nem, nem, nem... *(Dr. Steinmetz Ádám: Akkor én is szeretnék szólani.)* Akkor Steinmetz Ádám! Mert még nem adtunk lehetőséget Apáti úrnak, hogy válaszoljon, de majd megadjuk.

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Azért kérdeztem. Köszönöm, elnök úr, és az elnök úrnak is köszönöm a beszámolót és a tájékoztatót. Igazából itt szóba kerültek a biotermékek, és én azt gondolom, hogy a legfőbb, legfontosabb érték vagy a legnagyobb érték az egészség, és azt is szokták mondani, hogy az vagy, amit megeszel. Ezért én azt látom tendenciában, hogy megnőtt az igény az egészséges élelmiszerek és ezen belül a bioélelmiszerek iránt. A kérdésem az, hogy a magyar fogyasztók körülbelül hány százalékban fogyasztanak bioélelmiszereket, tehát a magyar vásárlói kosárban mekkora a biotermékek aránya. A tapasztalatom az, hogy ezek általában jelentősen drágább termékek, és egyébként a fogyasztók bizalmatlanok a tekintetben, hogy valóban vegyszer-, permetmentesen előállított zöldségekről, gyümölcsökről beszélünk-e. Hogyan lehetne-e ezt a bizalmatlanságot elhárítani, illetőleg melyik szerv és milyen eszközökkel tudja ellenőrizni ezt? Sokan beszélnek, hogy persze, bioterméket állítok elő, de ha nem néz oda a hatóság, akkor ugyanazokat a vegyszereket használom. Hogy ez mennyire jelentős, azt a kérdést jó lenne tisztázni, és megnyugtatóan a fogyasztókat efelől, énszerintem akkor még inkább lenne fogyasztói bizalom a biotermékek iránt. Vagy a termék tanács foglalkozik-e egyáltalán ezzel a kérdéssel, vagy a Nébihhez vagy kihez tartozik elsősorban ennek az ellenőrzése?

A másik kérdésem, hogy mitől szabadult el ennyire a zöldségek, gyümölcsök ára. Most nyáron az őszibarack kilójáért már 1000-1250 forintot is, ami döbbenetes, de az alma is jelentős drágulásnak indult. Mi állhat ennek a hátterében?

Végezetül az érdekelne, hogy a munkaerőhiány kapcsán - amivel már a Mezőgazdasági bizottság is sok esetben foglalkozott, három évvel ezelőtt a miniszter úrnak határozott célkitűzése volt, hogy a közfoglalkoztatásból átemeljen több tízezer embert a munkaerő-igényes, élőlátás-igényes mezőgazdasági szektorba - mi a termék tanács tapasztalata, hogy ilyen szüretre, almaszedésre, s a többire, tudnak-e a közfoglalkoztatásból akár időszakosan átvenni munkaerőt, ez működik-e, vagy ezt el kell felejtetni? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Akkor most adnék szót az elnök úrnak.

DR. APÁTI FERENC elnök (Fruitveb Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Termék tanács): Köszönöm szépen. Először tíz másodpercben Pócs János szavaira reagálnék: a zöldség-gyümölcs 70-80 százaléka akciókban fogy az áruházláncokban, ahol tényleg a béka fenekéig letolják az árakat, hozzátevé, hogy az akció árak esetében az áruházláncok nagyon sokszor nulla árréssel dolgoznak, csak arra használják, hogy becsalogassák vele a vevőt. Az, hogy adott esetben silány áron silány minőséget viszünk be ennyi pénzért ezt lehet szállítani alapon, az belefér, de amikor kiváló minőséget viszünk be, mindegy, milyen áron, és azt ott, az áruházláncok polcain elrontják, az a nagyon fájó, mert az esetek többségében kint, a boltok polcán olyan minőség van, amit az áruházlánci beszerző az esetek 99 százalékában át sem venne, tehát az az áru nem a termelőnél és a kereskedőnél romlik el, hanem bent, az

áruházláncokban, a hűtési lánc, a fogyasztó, a polcfeltöltő magatartása teszi tönkre azt a munkát, amit mi 12 hónapon keresztül belepumpálunk egy termékbe.

Steinmetz Ádám képviselő úr kérdésére reagálva: a biofogyasztás elsősorban jövedelem függvénye. Volt erre korábban, pár évvel ezelőtt elemzésünk, konkrét számokra kevésbé emlékszem, de szignifikáns összefüggés van - különböző országokban, az EU országokban mértük a biotermék-fogyasztást és a jövedelem viszonyát -, abszolút szoros és szignifikáns összefüggés van a jövedelem és a biotermék-fogyasztás között, pont azért, mert a biotermék drága, aki jól keres, fogyasztja, aki nem, nem, és a magyar háztartások jövedelme nyilván elmarad az EU-s átlagtól. Azt gondolom, a biotermék-fogyasztás akkor nő, ha a háztartások jövedelme is jelentősen növekedni fog, majd akkor lehet marketinget, képzést ráhúzni, ha a jövedelempozícióban a magyar háztartások ott vannak, hogy tudnak fogyasztani.

Azért drága a zöldség-gyümölcs, főleg a gyümölcs, mert az elmúlt pár évben mindig elfogy, tehát nem szűkös a kínálat, hanem alig van. Ez idén fűszereződött azzal, hogy Dél-Európa is elfogyott kajsziban, ősziben, és még az olcsó import lehetősége sem volt meg. Az utóbbi három évben tehát a nagyon jelentős fagykárak miatti kínálatkiesés okozza az árak emelkedését.

Volt még egy, a közmunkásokra vonatkozó kérdés. A közmunkából, igen, tudunk kivenni munkaerőt, működik is a rendszer. Településenként nagyon eltérő, hogy mennyire rugalmasak a polgármesterek vagy a település vezetői, de a rendszer alapvetően működik. De egyébként összességében mi a közmunkaprogramra, ha szabad ilyet mondanom, nem tekintünk feltétlenül pozitív szemmel, mert ott a munkaerő hatékonysága, a munkamorál a mi megítélésünk szerint jelentősen romlik ahhoz képest, amit egy termelőüzemben elvárnánk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Van-e további kérdés? *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincsen, köszönöm szépen a beszámolót és a választ, elnök úr. *(Dr. Apáti Ferenc: Én is köszönöm.)*

A 3. napirendi pontot is lezárom.

Tájékoztató a magyar állattenyésztés lehetőségeiről

Akkor itt történik az a csere, amelyet a napirendi pontok kapcsán jeleztem, és most Zászlós Tibor, a Magyar Állattenyésztők Szövetsége elnökének a beszámolóját hallgatjuk meg. Elnök úr, megadom a szót. *(Pócs János távozik az ülésről.)*

Zászlós Tibor tájékoztatója

ZÁSZLÓS TIBOR elnök (Magyar Állattenyésztők Szövetsége): Nagy tisztelettel köszönjük a meghívást a Magyar Állattenyésztők Szövetsége nevében, és mindenképpen arra gondoltunk, hogy előtte kiosztjuk a Zászlóshajók című kiadványunkat, figyelmébe ajánlva mindenkinek ezt a hiánypótló kiadványt, hiszen vannak olyan rendezvényeink, ahol az állattenyésztők valamilyen módon szerepelnek, jutalmazásra kerülnek az év legszebb birtokától kezdve az év állattenyésztője és különféle címekig, de egy így, hogy lássuk egy helyen azokat a tenyésztőinket, akik az élvonalat képezik, nem történt meg. Ez azért nagyon fontos, mert példaértékű tud lenni ez a tenyésztési csoport - és ez nyitott nyilvánvaló, jövőre bővíthető - mindenki számára, ezek elérhetők, és hogyha belenézünk, akkor tudjuk, hogy kihez kell fordulnunk adott esetben, hogyha egy elsőrendű tenyészetet akarunk megnézni különféle állatfajok, -fajták tekintetében. Épp ezért amikor az állattenyésztés - és nekem a jövőről kell beszélnem, nem pedig a jelenről - elég nehéz helyzetben van, törekeny egyensúly van, és nyilvánvaló, hogy az inputárak, ezen termékek árának a robbanásszerű emelkedése komoly gondokat és kihívásokat jelent, akkor

mindenképpen rögzíteni kell azt, hogy más a gazdaságiválság-tünet, és más, amikor egy közösség válságban van, mert azt szokták mondani, hogy válságban van az a közösség, amelyik a körülményei jobbra fordulását kizárólag a külső segítségtől teszi függővé. El kell mondanom, hogy az állattenyésztők nem ilyenek. Az állattenyésztők közösségben vannak, és ennek a közösségnek az eredményei ebben a kiadványban is teljesen láthatók.

Nem húzva az időt nagyon fontos, hogy ennek a kiadványnak az alapján irányokat lehet megszabni abban, hogy hogyan lehet a felsőoktatás reformjának a vonatkozásában majd hasznosítani ezeket a gyakorlati információkat, nyilvánvalóan hogy akár a felsőoktatásból, akár a közoktatásból olyan emberek kerüljenek ki, akik az új ismeretanyaggal rendelkeznek. Nyilvánvaló az is, hogy épp ezért javaslom, hogy folytatni kell a különféle mintagazdasági kijelölési folyamatokat, hiszen ezek tudnak azok a bázisok, azok az etalonok lenni, amelyek a későbbiekben azt jelenthetik, hogy ide kell felzárkózniuk a többieknek, ezeknek pedig nyilvánvalóan fejlesztésekkel, lehetőségekkel, exportorientációval tovább kell fejlődni. Nyilvánvaló, hogy ez a beruházások lehetőségét is meg tudja szabni.

Az állattenyésztési törvénykezés, a kormányrendeletek, a miniszteri rendeletek '19-ben harmonizálásra kerültek az EU-jogrenddel.

Ahogy annak idején fogalmaztunk, a nemzeti szuverenitás, ami más értelemben már elhangzott itt, rendkívül fontos az állattenyésztés és a tenyésztésszervezés vonatkozásában is. Azt kell látni, hogy az elmúlt időszakban vannak nem is lényegtelen és nem is kis eredmények e tekintetben, hiszen napjainkban két nagy kiállítás is volt Hódmezővásárhelyen és Kaposváron, és azt kell látni, hogy bizony ott francia bírálók a húsmarha kapcsán azt mondták, hogy bármelyik francia kiállításon is megállnák a helyüket az ott lévő kiállított állatok, és eredményesen szerepelnének. És amikor arról beszélünk, hogy a juhtenyésztés tekintetében az Ile de France és a német húsmerinó vonatkozásában már a közös törzskönyvezésről van gondolkodás, mert olyan magyar állományokkal rendelkezünk, amelyek az anyaországbeliekkel is vetekednek, akkor ez egy nagyon fontos dolog. És most nem akarok más fajtákon végigmenni, ugyanúgy a Holstein-fríz-tenyésztésünk, de a legkülönfélébb sertésfajtáink is - nyilvánvalóan nem akarnám elvenni a szót Horváth képviselő úrtól - ott vannak a világ élvonalában, és akkor nem említettem még az őshonos fajtákat és azt a lehetőséget, amely a törzskönyvezés vonatkozásában és a tenyésztés tekintetében a Kárpát-medencei gazdasági térben mint lehetőség fennáll. És amikor erről az igen nagy pénzüsszegegről beszélünk, amit nagy köszönettel veszünk a kormányzat és nyilvánvalóan a minisztérium részéről, akkor ezeket az irányokat igenis továbbra is erősíteni szükséges.

Az egész vírusprobléma, és nemcsak a Covidra gondolok, hanem az afrikai sertéspestisre és a madárinfluenzára is, mert, ugye, az állattenyésztést még több vírus tizedeli, és nehezíti a körülményeket, de a Covid különösen ráirányította a figyelmet arra - és itt nem akarok különféle vegánszemléletekkel szembeszállni, mindenkinek egyéni joga, hogy mit fogyaszt -, hogy a válságban az emberek nem a tejpótlókat, nem a húspótlókat, nem a növényi, akármilyen fehérjekoncentrátumokat, hanem a valóságos húsokat keresték. Az ősi ösztönök tehát azonnal működésbe léptek, és ez egy nagyon fontos dolog, hogy a verbalitás szintjén beszélhetünk sok mindenről, és lehetséges a különféle irányokra való törekvés, de amikor gond van, akkor az emberek a polcon a húst keresik, és legfeljebb a tartós tejet. Ez azért is fontos, mert azt a világot éljük, hogy a megnevezésekben „tejszerű” meg „sajtszerű” meg „hússzerű” van. Én már többször felszólaltam, hogy ezeket a kifejezéseket tiltsuk le, a tej, az tej, a hús, az hús, mindent a nevének kell nevezni.

Köszönetet kell mondani a miniszter úrnak is, a bizottság tagjainak is és nyilvánvalóan a kormányzatnak is azért a támogatásért, amit megkapunk a tekintetben

is, hogy az elmúlt időszakban azokra a gondokra, amelyek akár az elismert szakmaközi szervezetek, akár a NAK, akár a MÁSZ vonatkozásában együttesen jelennek meg, fogadókészség van a minisztérium részéről, és igenis azok a problémák ilyen értelemben nyitott fülekre találnak, és válaszokat kapunk bizonyos kérdésekre.

Elhangzott, és csak megismételni tudom, hogy a nagy kérdés, hogy teremtett környezetünket, természeti értékeinket, a biodiverzitást megőrizve hogyan tudjuk megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszerral ellátni a jövőben az embereket. A magam részéről és a magunk részéről a genetikai vizsgálatokra alapozott nemesítésben látjuk az első fontos részt. El kell mondanom, hogy akár az ÜHG-gázok kapcsán, akár más tekintetében is az ezekre a vizsgálatokra alapuló nemesítéssel tíz év alatt akár 30 százalékkal lehet csökkenteni például az ÜHG-gáz-kibocsátást az állattenyésztés tekintetében. De mielőtt azért végigmegyünk ezen a soron, el kell mondani, hogy minden olyan tudományos megoldási lehetőség, amely biztosítja a természetszerűbb tartást, akár a precíziós állattenyésztés, akár a digitális agrárstratégiának a programja, a bendőbóluszok, az automatizálás, a különféle mesterséges intelligenciának a bevezetése az állattenyésztésbe és -tartásba, nyilvánvalóan rendkívül fontos, hogy irányokat szabjanak ezeknek a gazdaságoknak, amelyek itt láthatók, és természetesen a termelőknek is át kell venni a tudástranszfert, amely ezekkel az új információkkal kapcsolatos.

Ha már a pályázati pénzekről beszélünk, és itt a multik is más dolgok is elhangzottak, akkor rendkívül fontosnak tartom, hogy ez az óriási összeg, annak a felhasználása és annak a prioritásai valahol meghatározásra kerüljenek, és ebben nagyon szívesen részt vesz a Magyar Állattenyésztők Szövetsége. Miért? Mert a termékpálya akár a tejnél, akár másnál jelenleg nem minden lépcsőjének biztosítja azt a jövedelemszintet, ami kijár neki. Úgy is fogalmazhatok, hogy a termékpálya szereplői időnként egymás zsebében turkálnak, és legfőképpen a termelőtől veszik el a jövedelmet.

Ha már áruházláncokról beszéltünk, egyetlen példát hadd mondjak, hogy megvilágítsam a tej kérdését! A tej átvételi árát tekintve az Európai Unióban évtizedek óta hátulról vagyunk dobogós helyezettek. Akkor, ugye, kijelenthetjük, hogy akár a tenyésztésünk, akár a tejtermelésünk versenyképes? Mert amelyik ágazat egy évtizedig tudja ezt tartani, hogy hátulról dobogós, arra nem lehet azt mondani, hogy versenyképtelen. De ezt meg kellene őrizni. És itt nekünk, termelőknek teljesen mindegy, hogy azt mondjuk ki, hogy a feldolgozóiparnak a korszerűtlensége vagy a multi viszi el azt a nagyon kevés jövedelmet, a fejlődés lehetőségét, de nem kapja meg a termelő - hogy a sertésről ne is beszéljek most, ebben a pillanatban.

Ha már anomáliákról és a multikról beszélünk, én direkt elmentem ilyen multinacionális kiskereskedelmi áruházláncokba, mielőtt idejöttem, és megdöbbenő tapasztalásaim vannak azért, mert például a zsír, a sertészsír 1180 forint - ugye, megy fel a növényi olajoknak az ára, nyomják fel a sertészsírnak mint helyettesítő terméknek az árát is. Mennyi a csont nélküli sertéskaraj ugyanott? 1100 forint. Tényleg rendjén van ez, hogy a zsír, ami egy melléktermék, az többbe kell hogy kerüljön, mint a sertéskaraj csont nélkül? És akkor felvetem azt, amit én nagyon sok helyen sokszor elmondtam már: mitől nem transzparens a nagykereskedelmi... kiskereskedelmi multinacionális áruházláncnak a termelőtől vagy TÉSZ-től átvett áru átvételi ára? Mert én egyetértek Apáti úrral, hogy nem tudjuk az árképzést befolyásolni, de transzparenssé tenni igen. Mitől nem láthatja a vevő transzparensen, amikor a termelőnek a gyomrába belelát ilyen értelemben? Minden nagykereskedő, kiskereskedő fújja az önköltségi árakat, hogy mennyi árréssel dolgozik. Mi abban az ökológiai lábnyom például? És valóban, hogyha azt mondják, hogy nagy árverseny van, és alig tesznek szert haszonra, akkor lássuk! Merthogy, bocsánat, legalább sajnálni

tudjuk őket, és segíteni tudjuk őket! De amíg minden más transzparens az árképzésen kívül, addig ez nagy kérdőjeleket vet fel a nyilvánosság és a vevő tekintetében.

És amikor most beszélek a Rewe áruházláncról, amely kijelentette Németországban, hogy a pultjain 95 százalékban csak német sertéshúst fog tárolni és eladni - 95 százalékban! -, ami ott nevelt, ott felnevekedett, s a többi, s a többi, négy pont van, csak kérdezem, hogy az európai uniós szabályok hova lettek. Hova lettek, amikor nagyon sokszor beszéltünk erről, hogy a hazai áru védelme, és hallottuk viszont, hogy azt nem lehet, Unió-ellenes. Most nem Unió-ellenes? De nagyon kíváncsi vagyok, mert én már tüntettem a Penny előtt a tej okán, mert ennek a Rewe áruházláncnak a Penny is a tulajdonosa, hogy vajon úgy gondolják, hogy 95 százalékban magyar sertéshús lesz a pultokon? Mert én így gondolom. Ha nem, akkor nyilvánvaló, hogy ennek akár törvény útján, akár más úton határt lehet szabni.

Azért ezek nagyon súlyos kérdések, amikor ennek a sok pénznek a hasznosulásáról beszélünk. Mert azért lássuk be, hogy az inputoldalon is nagyon szépen beárazzák az inputkereskedők a különféle támogatási lehetőségeket ezekben az óriási áremelkedésekben. A növénytermesztésben több mint három és félszeresére emelkedett a nitrogén ára, a műtrágya ára, ami át fog gyűrűzni természetesen, tehát azt ideig-óráig nézhetjük csak, és a takarmányokban pedig ez meg fog jelenni.

Amikor arról beszélünk, hogy természetvédelem, a természeti környezetünknek a védelme, akkor ne higgyük azt, hogy egy állattenyésztő, bármelyik is, nem akarja az állatait még szabadabban, még boldogabban látni! Igen, az állattenyésztő szereti az állatot, és az állattenyésztő szabadabban szeretné látni, de az áruházlánc azt mondja, hogy még lejjebb, még lejjebb, még lejjebb az árat, belekényszeríti egy olyan költségcsökkentési spirálba, ami után bezárul a kör, és a szavak szintjén, verbálisan természetesen kimondottan támogatják a multinacionális kiskereskedelmi áruházláncok az élehető állattenyésztést, de megfizetni még véletlenül sem akarják. És a legkülönbélebb európai uniós szinten általuk elfogadott minősítő rendszerek tömegét hozzák be, amire az van mondva, hogy ez társadalmi igény. Micsoda csúsztatás! Társadalmi igény, valóban, akár a tojóketrecnek, ami EU-konform, ami már meg lett csinálva, a kiszórása? De ez azért nagyon fontos, mert közben harmadik országból hozzuk be a termékeket. Tehát amikor a cukorrépában, azt mondjuk, hogy huszónhétféle hatóanyag van, amit nem lehet Magyarországon, az Európai Unióban használni, a nádcukornál lehet. Majd összevetjük, hogy a magyar termelő, de most mondhatnák állattenyésztési dolgokat is az antimikrobiális rezisztenciára, annak a sokarcúságára az amerikai jelölési rendszerben, ahol az antibiotic free nem azt jelenti, hogy mentes, hanem azt jelenti, hogy ivóvízben kapja meg.

Nem akarok most ezeknél leragadni, de ezek nagyon-nagyon fontos, lehet, hogy apróságnak tűnő dolgok, de a jövő állattenyésztését meghatározzák. Amellett, hogy természetesen a természeti sokszínűséget meg kell őrizni, természetesen ebbe az irányba kell az állattenyésztőknek is elmenniük, a természetszerűbb tartás sorozatába, de azért ne feledjük el, hogy amikor a legelőről beszélünk, akkor a legelő nem fűféléknek az összessége, a legelő egy biodiverzitás, és amikor arról beszélünk, hogy állatot a legelőre, és ha nem teszünk állatot a legelőre, akkor legalább szerves trágyával meg lehessen szórni, akkor néha azt kapjuk, hogy intenzifikálni akarjuk a legelőket. Nem. Megőrizni akarjuk. És itt csak megköszönni tudom a minisztériumnak, hogy most a gyepregiszterre és a gyeppek áttekintésére lehetőséget adott, hogy leromlottak-e azok, amelyekeken nincs állat, mert azért ne feledjük, hogy a Yellowstone parkban, amikor a turisták miatt lesztek a bölényeket, több mint egy évtized után ezerrel telepítették vissza, mert úgy megváltozott a prérifű összetétele. *(Az elnök csenget.)* Tehát amikor kikiáltjuk, hogy az állattenyésztés káros, és az ÜHG-gázok legfőbb okozója, akkor szemléljük ezt gyakorlatilag egységben!

Egyetlen dolog a végére: a magyar gazda - és nem akarok még számokat mondani - zöldgazda, a magyar gazda szereti az állatot, és amikor a sajtóban is olyat hallunk, hogy kínozza valaki, valamilyen gazda az állatot, és éhezette, akkor ne használjuk ezt a szót, mert aki kínozza és éhezeti az állatot, az nem gazda, arra a büntető törvénykönyv szabályai vonatkoznak. Sikerült már egy szavunkat, a „paraszt”-ot szitokszóvá tenni, ne tegyük ezt a „gazdá”-val, figyeljünk rá! És csak visszatérek erre a kiadványra, van erő és jövő a magyar állattenyésztésben, de higgyük el, hogy a magyar állattenyésztő zölden és boldogabb állatot akar tenyészteni és tartani. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy valaki hozzá akar-e szólni, kérdést feltenni. *(Jelzésre:)* Steinmetz Ádám!

Hozzászólás, kérdések, válaszok

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr, és az elnök úrnak a beszámolót. Igazából nem kérdést, hanem két észrevételt, javaslatot szeretnék megfogalmazni. Ugye, Horváth István képviselőtársunk kezdeményezésére az Országgyűlés, ha jól emlékszem, száz százalékos támogatásával fogadtuk el vagy nyilvánítottuk szeptember 29-ét az állattenyésztők napjává *(Néhányan bólogatnak.)*, így van. Ezt én sikernek értékelem egyrészt azért, mert ilyen széles körű összefogás volt, másrészt mert tényleg fontos volt, hogy megemlékezzünk az állattenyésztőkről, és úgy tudom, hogy Budapesten volt is egy rendezvény, amelyen a tenyésztőszervezetek vezetői is részt vettek. Egy olyan kritika érkezett el hozzám, hogy ennek nem volt megfelelő - már bocsánat! - fenék kerítve, tehát esetleg jobban meg kellett volna hirdetni ezt a rendezvényt. És hogyha már - és tényleg, ez volt a határozati javaslatban is - teszünk egy ilyen, nem azt mondom, hogy gesztust, de elhatározzuk, hogy fontos, hogy minden évben ezen a napon megemlékezzünk az állattenyésztőkről, akkor adjuk meg a módját annak, hogy mind az állattenyésztők, mind mások, akik kapcsolatban állnak velük, egy, nem is tudom, tehát megfelelő módon tudjanak megemlékezni erről!

Én nem tudom, egyáltalán a Mezőgazdasági bizottság titkársága kapott-e erről a rendezvényről értesülést. Nem tudom, hogy kapott-e, mert hozzám mint az Állattenyésztési albizottság tagjához nem jutott el ennek a rendezvénynek a híre sem. Az egyik észrevételem tehát az lenne, elnök úr, hogy tudom, hogy minden kezdet nehéz, de a jövőben tényleg adjuk meg a módját ennek a napnak, és mi is itt - a bizottság, de szerintem a többiek nevében is mondhatom, hogy - mindent megteszünk annak érdekében, hogy ez jól sikerüljön.

A másik pedig egy abszolút szakmai észrevétel, itt a minisztériummal levelezésben állok. A szarvasmarhánál a kötelező IBR-mentesítés hatékonyságát illetően most már évtizedes tapasztalat áll rendelkezésre, elnök úr. A szakmában dolgozók érdemesnek tartják ennek a felülvizsgálatát a befektetett pénz és a befektetett energia függvényében, hogy mennyire sikeres ez a vakcina, ez a vakcinázás a mentesítésben, milyen eredményt tudott elérni. Én kérem, hogy ezt majd beszélje meg a kollégákkal és az Agrárminisztériummal, mert hagy némi kivetnivalót maga után ez a gyakorlat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Amennyiben más kérdező nincs *(Senki nem jelentkezik.)*, akkor egy rövid reflexióra visszaadom a szót az elnök úrnak.

ZÁSZLÓS TIBOR elnök (Magyar Állattenyésztők Szövetsége): Nagyon szépen köszönöm a kérdést azért, mert a végére az volt ide leírva nekem, hogy nagy tisztelettel mindenkinek megköszönjem, aki megszavazta, és nagy többséggel megszavazásra

került az állattenyésztők napja. Mindent megtettünk az Agrármarketing Centrummal együtt azért, hogy ez a nap, még ha az első is, minél szélesebb körben és minél látványosabbra sikerüljön annak ellenére, hogy nyilvánvaló, hogy a tér, amely nagyon ünnepélyes volt a Vajdahunyad várában, nyilvánvalóan bizonyos befogadóképességgel bír. Lehet, hogy máshova kell ezt a következőkben tennünk, lehet, hogy még nagyobb körben akár Gödöllőre, akár máshova, ahol nagyobb terem áll erre rendelkezésre.

A másik kérdés, és ezt köszönöm, mert igyekszünk nagyobbá tenni, de azért azt jelezni kell, hogy ilyenkor mindig meg szokták kérdezni, hogy ki fizeti azt a bizonyos révést, mert a Magyar Állattenyésztők Szövetsége nagyon csekély tagdíjakból működik, az én beosztásom is abszolút társadalmi, tehát egyetlen fillér nem jár ezért, és a többi, a Magyar Állattenyésztők Szövetségébe tartozó embernek sem. Nyilvánvaló, hogy a szűkös büdzsé nekünk nagyon szűkös lehetőséget biztosít.

Messzemenőig egyetérték azzal, hogy ezt még szélesebb körben, a magyar állattenyésztők dicséretére és a jövő és az utánpótlás biztosítására meg kell tartani, mert az állattenyésztés csodálatos, ahogy szoktam mondani, nemcsak szakma, nemcsak hivatás, hanem életforma, és a legkreatívabb a világon, hiszen egy állatról megmondani, hogy hogy fognak kinézni majd az utódai során öt-hat év után, hasonlatos ahhoz, hogyha valaki meglátja a kőtömbben a Piétát. Ezt köszönöm, kérem elfogadni az ebbéli választ, és megköszönöm a majdani segítséget, és fogok is e tekintetben akár a tisztelt bizottsághoz, akár máshoz fordulni, hogy ezt még ünnepélyesebbé és egyértelműbbé tegyék.

Az IBR vonatkozásában nem kívánok más tollaival ékeskedni, tudjuk, hogy az állategészségügy az állatorvosoknak egy külön tudományága. Nekünk mint tenyésztőknek és állattartóknak van véleményünk erről a kérdéskörrel, ezeket velük egyeztetjük, és nyilvánvaló, hogy az elkövetkező időben akkor szélesebb körben kinyilvánítjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, köszönöm, elnök úr. Amennyiben nincs további kérdés (*Senki nem jelentkezik.*), akkor ezt a 4. napirendi pontot is lezárom. Köszönöm az előterjesztőnek a tájékoztatást és a kérdésekre adott választ.

Tájékoztató az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásárról

Most pedig akkor az 5., az utolsó napirendi pontunkhoz érkeztünk. Ondré Péternek, a házigazdánk, a rendezvény főszervezőjének és minden egyébnek, aki az OMÉK mindentudója, az Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatójának adok szót, hogy tájékoztasson bennünket a kiállításról és minden egyébéről, amit tudunk kell a jelen helyzetben. Megadom a szót.

Ondré Péter tájékoztatója

ONDRÉ PÉTER ügyvezető igazgató (Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.): Köszönöm a szót, elnök úr... (*Dr. Apáti Ferenc: Elnézést, jeleztem, hogy nekem mennem kell! Szervuszatok!*)

ELNÖK: Igen, tudunk róla, viszontlátásra!

ONDRÉ PÉTER ügyvezető igazgató (Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.): Viszontlátásra! (*Dr. Apáti Ferenc távozik az ülésről.*) Köszöntöm a Mezőgazdasági bizottságot! Tisztelt Képviselő Urak! Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a szót. Az időnk már fogy, úgyhogy én igyekszem nagyon rövid és velős lenni. Az Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft. működése, azt gondolom, a bizottság számára ismert. Ez egy, a 90-es

évek óta működő, állami tulajdonú gazdasági társaság, amely fölött a tulajdonosi és a szakmai irányítói jogokat az Agrárminisztérium látja el. A belföldi promóciós kampányokért, a magyar agrárium exportfejlesztésért felelünk, és a kétévente megtartott legnagyobb rendezvényünk Magyarországon az OMÉK. Elköteleztük magunkat, hogy az idei OMÉK-ot megszervezzük ebben az időpontban.

Ismert, hogy az OMÉK gyökerei 1829-ig nyúlnak vissza, Széchenyi István akkor kezdeményezte egy állattenyésztési kiállítás megszervezését Budapesten, amelynek már akkor is az volt a célja, mint az OMÉK-nak most is, hogy számos, a vidéktől, a mezőgazdaságtól elszakadt honfitársunknak fontos, hogy bemutassuk azt, hogy milyen teljesítményre, milyen csodákra, milyen értékek előállítására képes a magyar agrártársadalom, az OMÉK pedig pontosan ennek a fóruma. Itt minden második évben több tízezer budapestit látunk vendégül, akiknek megmutatjuk azt, hogy ma a magyar vidék, a magyar mezőgazdaság hol tart.

Az idei évben az OMÉK rendhagyó módon a vadászati világkiállítás társrendezvényeként kerül megrendezésre. Ez azt jelenti, hogy a B és az E pavilon zárt, fedett csarnok, az E pavilonban a szakmai szervezetek, az élelmiszeripari gyártók, a piaci cégek, egyéb társszervezetek, a borászat, a magyar gasztronómia, a szakképző intézetek mutatkoznak be, tehát ez egy szakmai pavilon; a B pavilonban pedig egy, hát, sokunk szívének szerintem kedves és lelkének fontos elem, a Kárpát-medencei termelői vásár valósul meg, ami azt jelenti, hogy nemcsak határon inneni, hanem határon túli gazdák is részt vesznek rajta, tehát kárpátaljai, vajdasági, erdélyi, felvidéki magyar gazdák is itt vannak velünk ezeken a napokon. És fontos, hogy a C, a D és az E pavilonban folyamatos konferenciákat, szakmai programokat szervezünk, sokszor a bizottság munkájával egyébként találkozó és itt a mai napirenden is elhangzott kérdésekben a szakmai szervezetekkel közös munkát folytatunk. Az OMÉK a vadászati világkiállítással egyébként egy jeggyel látogatható, tehát aki ebben a négy napban kilátogat az OMÉK-ra, az mind a két kiállítást meglátogathatja annak ellenére egyébként, hogy önálló szervezése van mind az OMÉK-nak, mind pedig az „Egy a Természettel” vadászati világkiállításnak.

Hogyha a belföldi és a külföldi kiállítási szakmát nézzük, akkor az, annak átalakulása egyébként a mi életünkre is komoly hatással volt. A koronavírus-járvány okán sem külpiazi élelmiszeripari fórumokat, sem belföldi rendezvényeket nem lehetett szervezni. Nyilván a mi szakmánkban, tehát az agráriumban a személyes találkozásnak, a gazdával történő beszélgetésnek, egy-egy termék kézbevétele, az ízlelésnek, a szaglásnak, annak a meghallgatásának, hogy egy bor melyik dűlőből származik, hogy a kukorica melyik vidékről került a konzervbe, annak szerintem a mi szakmánkban felbecsülhetetlen értéke van, ezért is volt fontos, ezért is szerettük volna, hogy az idei OMÉK megvalósuljon.

Fontos azonban, mivel a bizottság stratégiai, hosszú távú szakmai kérdésekkel foglalkozik, fontos ennek a kiállításnak a jövőjéről is beszélni. Nekünk hitünk, meggyőződésünk az egyébként, hogy a magyar agrár- és élelmiszeripar komoly ambíciókkal rendelkezik, és fontos, hogy legyen egy olyan szakmai fórum, amely nemcsak a belpiacnak szól, ahol nemcsak mi találkozunk, ahol nemcsak megmutatjuk azt a városban élőknek, hogy hol tart ma a magyar vidék, hanem legalább regionális szinten a külpiaconak is szól. Én már két évvel ezelőtt is tettem arra javaslatot, és ezt a javaslatot fenntartva továbbra is azt gondoljuk, és szeretnénk a jövőben így pozicionálni az OMÉK-ot, hogy legalább egy regionális élelmiszeripari fórum lehessen, szóljon legalább a regionális exportpiacoknak is, hívjunk ide beszerzőket, nemzetközi szereplőket, és legyen ez egy olyan fórumunk, ahol Magyarországot legalább a régióknak, de célunk szerint a nagyvilágnak is meg tudjuk mutatni. Hogyha szétnézünk a térségünkben, a V4-eknél, a Balkánon, Romániában, akkor azt látjuk, hogy nincs

olyan színvonalas élelmiszeripari kiállítás, amely egyébként a világ más pontjain működik, és szerintem ez a megállapítás arra tud bennünket vinni, hogy az OMÉK-ot a jövőben ebbe az irányba tereljük és pozícionáljuk.

Én szeretettel köszöntöm itt a bizottságot, és nagyon megtisztelő, hogy kilátogattak az OMÉK-ra. Kívánom azt, hogy sok értéket, tapasztalást, tudást vigyenek innen haza, és jó tanácskozást és jó munkát kívánok a nap hátralévő részére! Próbáltam rövid és velős lenni, és természetesen minden felmerülő kérdésre állok tisztelettel a bizottság rendelkezésére.

Hozzászólás, reflexió

ELNÖK: Köszönöm szépen. Még egyszer gratulálok az erőfeszítésekhez, és akkor innentől kezdve majd 1 óra után meglátjuk, hogy milyen a következő négy nap, de nagy bizalommal vagyunk felé, mert jó szokott lenni.

Van-e kérdés, észrevétel az urak részéről? (*Senki nem jelentkezik.*) Nincs ilyen.

Ez egy tartalmas beszámoló volt, maga a látvány fogja majd visszaigazolni, hogy megvalósultak-e azok az elképzelések, amelyeket itt hallhattunk.

Az valóban egy izgalmas kérdés, hogy tudunk-e egy regionális szintű, hatású mezőgazdasági, élelmiszer-kiállítás és vásár lenni, és ha itt a regionálist tekintjük, akkor kikerülhetetlen, hogy nekünk túl kell lépünk a határainkon, és ezt a logikát hogy lehet ide behozni, hogy akkor már a kereskedelmi üzleti partnerfelépítések is lehetségesek. Nekem többször volt alkalmam németországi, akár a január-februárban tartott Grüne Woche, ha jól mondom, zöld hét kiállításon és egyéb berlini élelmiszeripari kiállításon, vásáron kint lenni, és az egy nagyon nehéz helyzet volt, amikor megismertettük úgymond a kivitt magyar termékeket az ottani vásárlatógató fogyasztóközönsséggel, netán kereskedő partnerekkel, vagyis az ottani áruházláncok beszerzéssel, értékesítéssel foglalkozó alkalmazottaival, akiknek mindig az volt a kérdésük, mint egyszerű fogyasztónak, hogy hol lehet ezt a terméket megvenni Németországban, és erre mindig nehéz volt a válasz, a másik kérdés a nagyobb kereskedőtől az volt, hogy mennyi áll rendelkezésre ebből a fajta termékből, és ez szintén egy nagyon nehéz válasz volt, mert az egyes magas minőségű élelmiszereink olykor nem párosulnak tartós nagyobb mennyiséggel úgy, hogy egy áruházláncigényt folyamatosan el tudjon látni.

Talán éppen ezért fontos és jó látni az Állattenyésztők Lapját, amelyet közben végiglapozgattam, hogy igen, most már azért az egyedi, kis kézműves, unikális feldolgozott élelmiszereink mellett itt vannak azok a nagyobb testek, állattenyésztők és feldolgozók, amelyek netán a nagyobb forgalmi igényű áruházláncokat is ki tudják elégíteni, és hogy hol kell megtalálni ezt az egyensúlyt, hogy a minőséget, az értéket ne veszítsük el, de a nagyobb fogyasztói igényeket is ki tudjuk elégíteni - talán épp ez lehet egy komoly kihívás itt az AMC-nek is, hogy egy ilyen irányba egy beszélgetést, partnerkapcsolatot kiépítsen a későbbiekben, amihez sok sikert kívánok.

(*Ondré Péter jelzésére:*) Igen, megadom a szót.

ONDRÉ PÉTER ügyvezető igazgató (Agrármarketing Centrum Nonprofit Kft.): Köszönöm. Csak egy gondolattal csatlakoznék az elnök úrhoz. Hogyha szétnézünk egyébként a világ élelmiszeripari kiállításain, azt látjuk, hogy óriási csatazaj van, ott vagyunk mi, magyarok, az nem igaz, hogy mi egy kis ország vagyunk, mi egy közepes ország vagyunk fejlődő agrár-, élelmiszeriparral, viszont mindig óriási csatazajban kell ezeken a kiállításokon a magyar termelőknek helytállniuk. Az AMC éves szinten még a koronavírus előtt 15-20 ilyen országpavilont szervezett a világ élelmiszeripari kiállításain, a tapasztalás az volt egyébként, hogy mindenki ott volt, mindenki hozta a maga gyártóit, de mi sokkal sikeresebbek tudnánk lenni, ezt a meccset hazai pályán

szeretnénk megnyerni. Itt van a csodás fővárosunk, itt vannak a magyar vidékek, és akkor lehetne egy olyan rendezvényt szervezni, amely célzottan Magyarországra, a magyar gyártókra, a magyar termelőkre és a magyar társadalomra fókuszál. Ezért is javasoltam azt, hogy ne idegen pályán akarjunk mi óriási zajban nyerni, hanem próbáljuk ezt a pozíciót itthon megtalálni - szerintem erre a jövőben egyébként minden adott lesz. Van egy felújított, kibővített Hungexpónk, van egy fejlődő élelmiszeripari ágazatunk, úgyhogy én arra biztatom majd mindenkit, hogy ha lehet, akkor ezt a tevékenységet és ezt a célt támogassa. Köszönöm.

ELNÖK: Mi is szeretnék ezt a célt támogatni, ha a magunk módján ezt megtehetjük. *(Ondré Péter: Köszönöm.)*

Az 5. napirendi pontot is lezárom akkor. Köszönöm az ügyvezető igazgató úrnak a beszámolót, és további sok erőt kívánunk az itteni szervezéshez és a sikeres lebonyolításhoz. *(Ondré Péter: Köszönöm szépen.)*

Egyebek

A 6., egyebek napirendi pontra térnénk rá. Nekem nincs különösebb bejelentenivalóm, mint hogy 13 órakor a D épületben fog megtörténni az idei évi, 80. alkalommal megrendezendő OMÉK kiállítás megnyitása. Elvileg a szervező kollégák azt ígérték, hogy ott foglalt helyeink vannak, a kollégák fognak bennünket segíteni, hogy melyik széksorban ülhetünk le *(Ondré Péter: Ez így van.)*

Ahogy megemlítettem, 28-án lesz a miniszter úr meghallgatása, már rögzítettük ezt az időpontot.

Elmaradt egy tárgysorozatba vétel, mert az előterjesztő az utolsó pillanatban visszavonta az eheti ülésünkről, úgyhogy azt újra napirendre fogom majd tűzni.

Illetve a minisztérium részéről tudok egy-két várhatóan a parlament elé benyújtandó törvénytervezetről. Amikor ezeket látjuk, annak megfelelően a részletes vitára majd egy ülésnapon sor fog kerülni a vitára.

A titkárságunk szervez - mint ahogy azt itt egy válaszban megemlítettem - november második vagy harmadik hetére egy kihelyezett ülést a Tokaji borvidékre a közösségi borfeldolgozás tapasztalatainak a megvizsgálására.

Az egyebekben van-e más kérdés, észrevétel? *(Senki nem jelentkezik.)* Akkor az egyebek napirendi pontot is bezárom.

Az ülés berekesztése

Az ülést berekesztem. Mindenkinek köszönöm a szervezést.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 27 perc)

Font Sándor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese